

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SPECIFIKA BEZPEČNOSTI A EVAKUACE
V DOMOVĚ PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM
POSTIŽENÍM**

Autor práce: Daniel Mašek
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Daniel Mašek

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Specifika bezpečnosti a evakuace v domově pro osoby se zdravotním postižením

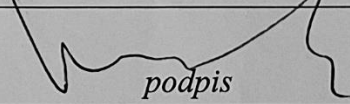
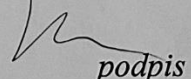
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Safety and Evacuation Specifics Measures in a Home for People with Disabilities

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

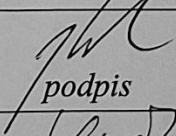
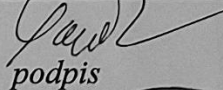
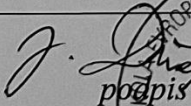
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů):
JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

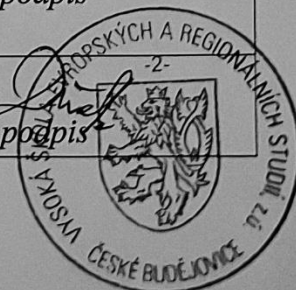
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2025

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit stav bezpečnostních opatření se zaměřením na evakuaci organizace „Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb“, která poskytuje domov pro osoby se zdravotním postižením, a následně předložit návrhy na zlepšení preventivních opatření této organizace.

Student: Daniel Mašek	27.4.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA	28.4.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	22.5.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	24.5.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	2.6.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Milanovi Kocíkovi, MBA, LL.M. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Děkuji řediteli firmy Ergowork s.r.o. RNDr. Mgr. Petrovi A. Skřehotovi, Ph.D., MSc. za poskytnutý rozhovor.

Děkuji ředitelce organizace Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb Mgr. Lence Sadilové za poskytnutý rozhovor.

ABSTRAKT

MAŠEK, D. *Specifika bezpečnosti a evakuace v domově pro osoby se zdravotním postižením: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 56 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Klíčová slova: evakuace, bezpečnost, domov pro osoby se zdravotním postižením, prevence, opatření, požární ochrana

Bakalářská práce se zabývá problematikou bezpečnosti a evakuace v domově pro osoby se zdravotním postižením jako specifickém typu zařízení sociálních služeb. Cílem práce je analyzovat specifika této oblasti a na základě teoretických poznatků, platné legislativy a poznatků z praxe navrhnout opatření směřující ke zvýšení úrovně bezpečnosti a k zajištění efektivní a důstojné evakuace osob se zdravotním postižením při mimořádných událostech. Teoretická část práce se zaměřuje na vymezení základních pojmů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a evakuace, dále na charakteristiku domovů pro osoby se zdravotním postižením a na rozbor relevantního legislativního rámce. Praktická část práce je založena na kvalitativním výzkumu formou polostrukturovaných rozhovorů, které byly realizovány se specialistou na oblast BOZP a požární ochrany a s ředitelkou domova pro osoby se zdravotním postižením. Získaná data byla vyhodnocena pomocí tematické kvalitativní analýzy a porovnána s teoretickými východisky a legislativními požadavky. Na základě zjištěných informací jsou v závěru práce formulována doporučení a návrhy možných řešení zaměřené na zlepšení bezpečnosti a organizace evakuace v domově pro osoby se zdravotním postižením.

ABSTRACT

MAŠEK, D. *Safety and Evacuation Specifics Measures in a Home for People with Disabilities*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 56 pp. Supervisor: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M

Key words: evacuation, safety, home for people with disabilities, prevention, measures, fire protection

This Bachelor Thesis Focuses on the Issue of Safety and Evacuation in a Residential Care Facility for Persons With Disabilities as a Specific Type of Social Service Institution. The Aim of the Thesis Is to Analyse the Specific Aspects of Safety and Evacuation in Such Facilities, and Based on Theoretical Knowledge, Applicable Legislation and Practical Experience, to Propose Measures Aimed at Increasing the Level of Safety and Ensuring Effective, Safe and Dignified Evacuation of Persons With Disabilities in Emergency Situations. The Theoretical Part of the Thesis Focuses on the Definition of Basic Concepts Related to Occupational Health and Safety, Fire Protection and Evacuation, the Characteristics of Residential Care Facilities for Persons With Disabilities, and an Analysis of the Relevant Legislative Framework. The Practical Part of the Thesis Is Based on Qualitative Research Conducted Through Semi-Structured Interviews With an Occupational Health and Safety and Fire Protection Specialist and With the Director of a Residential Care Facility for Persons With Disabilities. The Obtained Data Were Evaluated Using Thematic Qualitative Analysis and Compared With the Theoretical Background and Legislative Requirements. Based on the Information Found, Recommendations and Possible Solutions Aimed at Improving Safety and the Organisation of Evacuation in Residential Care Facilities for Persons With Disabilities Are Formulated in the Final Part of the Thesis

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Teoretická východiska zkoumané problematiky.....	10
2.1 Domov pro osoby se zdravotním postižením.....	10
2.2 Legislativní ukotvení a povinnosti poskytovatele.....	12
2.3 Standardy kvality jako nástroj prevence	13
2.4 Personální a technické aspekty bezpečnosti.....	15
2.5 Řízení rizik a práce s rizikem.....	17
2.6 Specifické technické požadavky a požární ochrana staveb.....	19
2.7 Organizační aspekty bezpečnosti v příspěvkových organizacích	21
2.8 Strukturovaný rozhovor se specialistou BOZP a PO	22
3 Specifikace bezpečnostních rizik a nedostatků v organizaci „Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb“	29
3.1 Strukturovaný rozhovor s ředitelkou organizace	29
3.2 Konkrétní bezpečnostní rizika a nedostatky organizace	34
4 SWOT analýza organizace „Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb“	38
4.1 Teoretické vymezení SWOT analýzy	38
4.2 Vnitřní a vnější faktory SWOT analýzy	39
4.3 Hodnocení priorit: Metoda IPA a skórování.....	42
5 Návrhy řešení a opatření pro danou organizaci.....	46
5.1 Stavební úpravy objektu.....	46
5.2 Transformace sociálních služeb	47
6 Závěr	49
Seznam použitých zdrojů	50
Seznam zkratk	55
Seznam tabulek a grafů	56

Úvod

Problematika bezpečnosti a ochrany zdraví osob představuje v současné společnosti jednu z klíčových oblastí veřejného zájmu. Zvláštní význam nabývá zejména v prostředí sociálních služeb, kde se nacházejí osoby se sníženou schopností samostatného rozhodování, orientace nebo pohybu. Domovy pro osoby se zdravotním postižením představují specifický typ pobytových zařízení, v nichž je nutné zajišťovat nejen kvalitní sociální péči, ale také vysokou úroveň bezpečnosti a připravenosti na řešení mimořádných událostí. V těchto zařízeních žijí osoby s různými typy zdravotního postižení, jejichž individuální potřeby a omezení mohou významně ovlivňovat průběh krizových situací, zejména v případě nutnosti rychlé evakuace.

Zajištění bezpečnosti v těchto zařízeních proto vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje nejen technická opatření, ale také kvalitní organizační řízení, připravenost personálu a vhodně nastavené preventivní opatření. Významnou roli zde hraje také legislativní rámec, který stanovuje povinnosti poskytovatelů sociálních služeb v oblasti bezpečnosti, požární ochrany a ochrany zdraví při práci. Současně je nutné brát v úvahu specifické potřeby klientů, jejich zdravotní stav a schopnost reagovat na krizové situace.

Evakuace osob se zdravotním postižením představuje z bezpečnostního hlediska jednu z nejnáročnějších situací. Omezená mobilita, smyslové nebo mentální postižení mohou výrazně komplikovat orientaci v prostoru, porozumění pokynům nebo samotný přesun do bezpečí. Z tohoto důvodu je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost plánování evakuačních postupů, vzdělávání zaměstnanců a využívání vhodných technických a organizačních opatření, která umožní zajistit bezpečnou a důstojnou evakuaci všech osob v zařízení.

Tato bakalářská práce se proto zaměřuje na problematiku bezpečnosti a evakuace v domovech pro osoby se zdravotním postižením. Vychází z teoretických poznatků odborné literatury, platné legislativy a poznatků z praxe. Pozornost je věnována zejména identifikaci specifických rizik, která mohou v těchto zařízeních vznikat, a možnostem jejich prevence. Součástí práce je také analýza vybraného zařízení sociálních služeb a návrh konkrétních opatření, která mohou přispět ke zvýšení úrovně bezpečnosti a efektivnějšímu zvládnutí mimořádných situací.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je komplexně analyzovat specifika bezpečnosti a evakuace v domově pro osoby se zdravotním postižením jako specifickém typu zařízení sociálních služeb a na základě získaných teoretických i praktických poznatků navrhnout vhodná opatření směřující ke zvýšení úrovně bezpečnosti a k zajištění efektivní, bezpečné a důstojné evakuace osob se zdravotním postižením při mimořádných událostech. Objekt zkoumání představuje domov pro osoby se zdravotním postižením, přičemž pozornost je zaměřena zejména na specifická rizika vyplývající z omezené schopnosti pohybu, orientace a reakce klientů a na jejich dopad na organizaci bezpečnostních, preventivních a evakuačních opatření v provozu zařízení. Práce je zpracována jako teoreticko-empirická a vychází z kvalitativního výzkumného přístupu, který umožňuje detailnější zachycení souvislostí a praktických zkušeností. Pracovní postup práce spočívá nejprve ve zpracování teoretických východisek problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a evakuace osob se zdravotním postižením, a to na základě studia odborné literatury, platných právních předpisů, technických norem a souvisejících metodických doporučení. Následně je realizována empirická část práce, jejímž cílem je získat praktické poznatky z odborné i provozní praxe. Praktická část je založena na metodě polostrukturovaného rozhovoru, přičemž nejprve je proveden rozhovor se specialistou na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany, který působí jako odborník z praxe, soudní znalec a ředitel firmy „Ergowork s.r.o.“, která se specializuje na BOZP a PO, a následně rozhovor s ředitelkou domova pro osoby se zdravotním postižením, s názvem „Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb“, zaměřený na praktické zajištění bezpečnosti a evakuace v konkrétním zařízení. Získaná data jsou vyhodnocena pomocí tematické kvalitativní analýzy, při níž jsou odpovědi systematicky tříděny, porovnávány a interpretovány ve vztahu k teoretickým poznatkům a platným legislativním požadavkům. Vzhledem ke kvalitativnímu charakteru práce a zvolenému způsobu získávání dat nejsou v práci využity statistické metody. Výsledná syntéza teoretických poznatků a empirických zjištění slouží jako podklad pro formulaci návrhu konkrétních doporučení a možných řešení zaměřených na zlepšení bezpečnosti a organizace evakuace v domově pro osoby se zdravotním postižením.

2 Teoretická východiska zkoumané problematiky

Zajištění bezpečnosti v prostředí sociálních služeb představuje složitou problematiku, která přesahuje technické zabezpečení objektů nebo dodržování požárních předpisů. V kontextu moderní sociální práce je nutné na prevenci nahlížet jako na soubor opatření, jejichž cílem je vytvoření důstojného a bezpečného prostředí pro uživatele, pracovníky i veřejnost. Tato kapitola se věnuje obecným preventivním opatřením, které jsou závazné pro všechny typy pobytových sociálních služeb, a tvoří tak nezbytný základ pro specifika péče v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

2.1 Domov pro osoby se zdravotním postižením

Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách definuje Domovy pro osoby se zdravotním postižením jako pobytové sociální služby, které jsou určeny osobám, jejichž nepříznivá sociální situace je spjata především se zdravotním postižením a kteří z důvodu snížené soběstačnosti potřebují pravidelnou pomoc druhé osoby. Pro své klienty zajišťují ubytování, stravu, podporu při zvládání běžných úkonů péče, pomoc při osobní hygieně, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a sociálně terapeutické činnosti. Představují dlouhodobou formu podpory a stejně tak i intenzivně usilují o vytváření podmínek pro co nejvíce samostatný, důstojný a aktivní život s důrazem na zachování jejich individuálních potřeb, schopností a sociálních vazeb.¹

S ohledem k tématu bakalářské práce a cílové skupině osob budou uvedeny klíčové pojmy, které jsou pro ni důležité.

Zdravotní postižení

Postižení je dle studií obvykle spjata s předsudky, negativním náhledem veřejnosti a se sociálním vyloučením. Studie v rámci prevence před předpojatostí usilují o medializaci témat zdravotního postižení a rozšířit tak povědomí o potřebách osob se zdravotním postižením a jejich možnostech. Cílem studií je dosažení rovnoprávnosti, normalizace, funkčního systému a harmonizace společnosti.²

¹ ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, část 37.

² NOVOSAD, L. *Tělesné postižení jako fenomén i životní realita*. Praha: Grada, 2011. s101. ISBN 978-80-7367-873-9.

V Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením je uvedeno, že „osoby se zdravotním postižením zahrnují osoby mající dlouhodobě fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními“.³

Fyzické (tělesné) postižení

Tělesné postižení vzniká nejčastěji v důsledku poškození pohybového či nervového ústrojí a často bývá navenek viditelné. Jedná o špatnou funkci kloubů, kostí, svalů nebo o špatnou funkci mozku a míchy. S ohledem k času vzniku postižení jej lze rozdělit na vrozené nebo získané během kteréhokoli období života.⁴

Duševní postižení (porucha)

Duševní poruchy představují souhrn různých onemocnění, které výrazným způsobem ovlivňují chování a emoce člověka. Patří mezi ně například deprese, poruchy osobnosti, ADHD, úzkostné poruchy či schizofrenie.⁵

Mentální postižení

Definice mentálního postižení má mnoho podob, literatura uvádí, že jde o stav „opožděné mysli“. Autor také tvrdí, že ačkoli si lze představit nebo dokonce simulovat některé formy zdravotního znevýhodnění, je zcela nemožné vžít se do situace osob s mentálním postižením. Uvádí, že postižení výrazným způsobem ovlivňuje celou osobnost člověka s ohledem na jeho vývoj, rozumové a komunikační schopnosti či společenské a pracovní uplatnění.⁶

Smyslové postižení

Smyslové postižení můžeme dělit na sluchové postižení a zrakové postižení. Dostupná literatura uvádí, že „sluchové postižení je následkem organické nebo funkční

³ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí a sjednání Úmluvy ze dne 12. února 2010 o právech osob se zdravotním postižením. In: Sbírka zákonů České republiky. 2010.

⁴ LECHTA, V. a kol. Základy inkluzivní pedagogiky. Praha: Portál, 2010. s.236-237. ISBN 978-80-7367-679-7.

⁵ Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/340>. ISSN 2695-0340

⁶ SLOWÍK, J. Speciální pedagogika. 2. vyd. Praha: Grada, 2016. s.113 . ISBN 978-80-271-0095-8.

vady (resp. poruchy), v kterékoli části sluchového analyzátoru, sluchové dráhy a sluchových korových center, případně funkcionálně percepčních poruch."⁷

Zrakově postižené osoby vymezuje dostupná literatura následovně: „*Za osobu se zrakovým postižením z pohledu tyflopédie považujeme toho jedince, který i po optimální korekci (medikamentózní, chirurgické, brýlové apod.) má problémy v běžném životě se získáváním a zpracováváním informací cestou zrakovou (např. čtení černotisku, zraková orientace v prostoru atd.).*“⁸

2.2 Legislativní ukotvení a povinnosti poskytovatele

Povinnosti poskytovatele jsou s ohledem k požární bezpečnosti definovány v zákoně č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a prováděcími vyhláškami. Mezi organizační povinnosti poskytovatele v rámci zajištění požární ochrany patří především pravidelné školení zaměstnanců, zabezpečení požární ochrany ve všech prostorech, které poskytovatel užívá a řádné vedení a zpracovávání dokumentace. Tento zákon dále tvrdí, že každá osoba je povinna počínat si tak, aby vznik požáru nezapříčinila a tím neohrozila život a zdraví osob, zvířat a majetek. Ve všech směrech je proto důležitá prevence.⁹

Zákon o sociálních službách definuje, že poskytovatel je povinen zajistit takové podmínky, které odpovídají druhu a rozsahu poskytovaných služeb, a to včetně hygienických a bezpečnostních norem¹⁰. Konkrétní metodiku poskytovatele sociálních služeb však určují standardy kvality vydané ministerstvem práce a sociálních věcí¹¹.

Zajištění bezpečnosti v takovém zařízení však nelze vnímat pouze z pohledu požární ochrany a zákona o sociálních službách. Významnou roli hraje také zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, který ukládá zaměstnavateli povinnost vytvářet a udržovat bezpečné pracovní podmínky a prostředí a předcházet rizikům na pracovišti.¹²

⁷ SLOWÍK, J. Speciální pedagogika. 2. vyd. Praha: Grada, 2016. s.238. ISBN 978-80-271-0095-8.

⁸ VITÁSKOVÁ, K.; LUDÍKOVÁ, L.; SOURALOVÁ, E. *Zefektivnění studia a profesního uplatnění handicapovaných studentů na vysokých školách*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 37. ISBN 80-244-0621-7.

⁹ ČESKO. Zákon č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1985, částka 34.

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37.

¹¹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Standardy kvality sociálních služeb. In: *Příručka pro uživatele*. 2008.

¹² HŮRKA, Petr a RANDLOVÁ, Nataša (ed.). *Zákoník práce: zásadní změny od 1.6.2025 (flexinovela)*. ÚZ : úplné znění. Ostrava: Sagit, 2025. ISBN 978-80-7488-678-2.

Na tuto problematiku navazuje zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, který upravuje požadavky na prevenci rizik a organizaci bezpečnosti práce.¹³

Z hlediska stavebních a technických podmínek budov je nutné se řídit zákonem č. 283/2021 Sb., stavební zákon, případně souvisejícími předpisy. Tento zákon stanovuje požadavky na bezpečné užívání staveb, únikové cesty nebo na jejich bariérovost.¹⁴

V případě krizových situací ukládají právnickým osobám povinnost podílet se na přípravě mimořádné události zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon. Oba právní předpisy definují spolupráci složek při krizových situacích a současně ukládají právnickým osobám součinnost s IZS nebo tvorbu evakuačních plánů.^{15 16}

Současně se všemi výše zmíněnými právními předpisy je třeba zohledňovat ochranu lidských práv a základních svobod, zakotvených v Listině základních práv a svobod. Jakékoliv preventivní opatření tedy nesmí vést k nepřiměřenému omezování pohybu klientů v zařízení i zaměstnanců, pokud to není nezbytně nutné pro ochranu jejich zdraví a života.¹⁷ Poskytovatelé sociálních služeb tedy musí často pracovat s dilematem mezi povinnostmi chránit klienty a povinnostmi respektovat jejich autonomii.

2.3 Standardy kvality jako nástroj prevence¹⁸

Standardy kvality vychází ze zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách a jejich obsah je vymezen ve Vyhlášce č. 505/2006 Sb., která definuje 15 standardů kvality sociálních služeb.

Standardy představují souhrn stanovených norem, které tvoří v rámci poskytování sociálních služeb velmi důležitou roli. Ačkoli se standardy dotýkají všech sociálních služeb,

¹³ ČESKO. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci; Provoz vyhrazených technických zařízení [ÚZ 2025 č. 1660]. ÚZ : úplné znění.* Ostrava: Sagit, 2025. ISBN 978-80-7488-703-1.

¹⁴ ČESKO. Zákon č. 283/2021 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: Sběrka zákonů [online]. [cit. 26. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283>

¹⁵ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů [online]. [cit. 26. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: Sběrka zákonů [online]. [cit. 26. 1. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

¹⁷ ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: Sběrka zákonů [online]. [cit. 26. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

¹⁸ ČESKO. Vyhláška č. 505 ze dne 15. listopadu 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sběrka zákonů České republiky*. 2006.

každý poskytovatel je zpracovává odlišně, a to s ohledem k druhu a rozsahu dané sociální služby. Standardy kvality lze rozdělit na tři základní kategorie:

Procedurální - Představují uspořádaný přístup ve smyslu toho, jak mají jednotlivé sociální služby vypadat. Jsou velmi podrobně zpracovány v rámci ochrany práv uživatelů a řešení v případě určitých problémů.

Personální - Týkají se především pracovníků, vhodných pracovních podmínek a s tím i povinností poskytovatele.

Provozní - Stanovují přesné podmínky poskytování sociální služby a zaměřují se na rozvoj kvality¹⁹.

S ohledem na téma práce budou představeny pouze klíčové Standardy týkající se oblasti bezpečnosti.

Standard č. 2 – Ochrana práv osob

Poskytovatel prostřednictvím standardu garantuje uživatelům sociální služby důstojné zacházení a ochranu jejich práv. Z povinností poskytovatele vyplývá, že musí mít v rámci tohoto Standardu zpracované postupy opatření pro případ, že by došlo k některému porušení práv uživatele.²⁰

Vyhláška 505/2006 dále hovoří o tom, že Standard vyžaduje aby preventivní mechanismy, například instalace kamerových systémů nebo zamykání vchodů, byly vždy transparentní, odůvodněné a v souladu s pravidly, se kterými byl uživatel seznámen.²¹ Bezpečnost tedy nesmí být záminkou pro totalitní režim v zařízení.

Standard č. 14 – Nouzové a havarijní situace

Poskytovatel zpracovává určitý přehled nouzových a havarijních situací, ke kterým by mohlo v souvislosti s poskytováním sociální služby dojít. Pro případ vzniku některé ze stanovených situací vytváří poskytovatel vhodné postupy řešení a zajišťuje

¹⁹ MALÍKOVÁ, E. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. s.70. ISBN 978-80-247-3148-3.

²⁰ MALÍKOVÁ, E. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. s.71. ISBN 978-80-247-3148-3.

²¹ ČESKO. Vyhláška č. 505 ze dne 15. listopadu 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006.

podmínky pro jejich okamžité využití. Pravidelně s nimi seznamuje všechny zaměstnance dané sociální služby. O těchto situacích a postupu řešení vede evidenci.²²

V praxi to znamená, že každé zařízení musí mít vypracovanou metodiku, která definuje postup nejen pro případ živelných pohrom či požáru, ale také pro situace specifické pro danou sociální službu. Existence těchto metodik je základním předpokladem pro bezpečné fungování organizace a ochranu práv uživatelů.²³

2.4 Personální a technické aspekty bezpečnosti

Účinnost preventivních opatření stojí a padá s kvalitou personálu. Jedním z největších bezpečnostních rizik v pomáhajících profesích je syndrom vyhoření a únava pracovníků. Vyčerpaný pracovník má sníženou pozornost a může tak velmi snadno přehlédnout varovné signály v chování klientů nebo zanedbat bezpečnostní protokoly.²⁴

Syndrom vyhoření

Syndrom vyhoření je nejčastěji důsledkem nezvládnutí pracovního stresu. Nejnáročnější je práce s nedobrovolnými klienty, klienty s mentálním postižením, umírajícími klienty, agresivními, ovšem i s klienty, kteří sociálních služeb pouze zneužívají.²⁵

Dalšími důsledky mohou být dle dostupné literatury například vysoká zodpovědnost a velká očekávání, nepředvídatelnost pracovní činnosti či směnný provoz. Pracovníci se dostávají do pocitu bezmoci, trpí úzkostmi, mají pocit selhání a celkového pocitu vyčerpání a těžké únavy.²⁶

Za preventivní opatření v rámci syndromu vyhoření lze považovat:

- zdravý životní styl (kvalitní a dostatečný odpočinek, vyvážená strava a fyzická aktivita),
- mimopracovní záliby,

²² MALÍKOVÁ, E. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. s.75. ISBN 978-80-247-3148-3.

²³ SEMBNER, J., ČÁMSKÝ, P., KRUTILOVÁ, D. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. s.148. ISBN 978-80-262-0027-7.

²⁴ VENGLÁŘOVÁ, M. *Problematické situace v péči o seniory. Příručka pro zdravotnické a sociální pracovníky*. Praha: Grada, 2007. s.87-89. ISBN 978-80-247-2170-5.

²⁵ HROZENSKÁ, M., DVORÁČKOVÁ, D. *Sociální péče o seniory*. Praha: Grada, 2013. s.129. ISBN 978-80-247-4139-0.

²⁶ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. s.366. ISBN 978-80-247-4578-7.

- omezení přesčasových hodin,
- dokázat oddělit pracovní a osobní život.²⁷

Dalším preventivním prvkem v sociálních službách může být využití supervize. Lze ji chápat jako důležitý nástroj pro zvyšování kvality sociálních služeb. Cílem supervize je vytvořit pro pracovníky bezpečné prostředí, ve kterém se mohou svěřit s nastalými problémy a následně se je naučit řešit a zhodnotit. V rámci supervize se pracovníci rozvíjejí ve zvládnutí emočně náročných a stresových situacích.²⁸

Všichni pracovníci a uživatelé sociálních služeb mají právo na bezpečné a zdravé neohrožující prostředí. V rámci zamezení potencionálních rizik je důležitost především přisuzována údržbě prostorů a jejich pravidelné kontrole, neboť každý poskytovatel je odpovědný za zajištění bezpečnosti v dané službě. S ohledem k povinnostem zaměstnavatele je zajistit všem pracovníkům odpovídající pracovní vybavení a pravidelná školení.²⁹

V sociálních službách může též docházet ke vzniku mimořádných událostí. Důležitá je proto pravidelná edukace správného provádění evakuace.

Mimořádné události (situace)

Představují škodlivé působení člověka nebo přírodních vlivů, které ohrožují život a zdraví osob, a stejně tak hrozí újma na majetku či životním prostředí.³⁰

Přírodní krizové vlivy lze chápat jako náhle nastalé události v podobě prudkých, neovladatelných přírodních sil. Způsobují materiální škody na majetku, na prostředí, ovšem zapříčiňují i ztráty na životech. Za krizové situace způsobené člověkem lze považovat například poškození strojů, budov, ovšem i střelbu nebo teroristický útok. Uvedené situace tak ve většině případů vyžadují v rámci preventivního působení provedení evakuace.³¹

²⁷ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. s.366-367. ISBN 978-80-247-4578-7.

²⁸ MALÍKOVÁ, E. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. s.138. ISBN 978-80-247-3148-3.

²⁹ BOZP.CZ. Povinnosti BOZP – průvodce pro zaměstnavatele. [online] Dostupné z: <https://www.bozp.cz/pruvodce-bozp-zamestnavatel/>

³⁰ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, s.2014. 202. ISBN 978-80-247-4578-7.

³¹ CHRASTINA, J., ŠPATENKOVÁ N., HUDCOVÁ, B. *Náročné a mimořádné krizové situace v kontextu rezidenčních služeb. Umírání, doprovázení a smrt uživatelů se zdravotním postižením*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. S.105-108. ISBN 978-80-244-5725-3.

Evakuace

Evakuací se dle Vyhlášky 380/2002 Sb. rozumí přemístění osob, zvířat a věcí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst bezpečných.³²

Evakuace je dle literatury považována za nejúčinnější a nejrozšířenější způsob ochrany.³³

Těž ji lze dělit podle doby jejího trvání na evakuaci krátkodobou, která nevyžaduje pro ohrožené náhradní ubytování nebo na evakuaci dlouhodobou, kdy je situace delší než 24 hodin a je tedy potřebné zajistit náhradní ubytování.³⁴

2.5 Řízení rizik a práce s rizikem

Riziko představuje nežádoucí a nebezpečnou situaci, která vede ke vzniku škod.³⁵

Moderní pojetí bezpečnosti v sociálních službách opouští ideu "nulového rizika", která, především v minulosti, vedla k nadměrné izolaci klientů. Nynějším trendem je tzv. řízení rizik (risk management). Poskytovatel služby musí rizika identifikovat, vyhodnotit jejich závažnost, pravděpodobnost a následně přijmout opatření k jejich zmírnění na přijatelnou úroveň.³⁶

Každý člověk má právo na přiměřené riziko a ačkoliv se v rámci sociálních služeb pracovníci často setkávají s domnělou představou, jak by klient měl nebo neměl jednat, není možné ho do některých úkonů nutit. Ač si pracovníci dokáží uvědomovat následky klientova jednání a mohou být přesvědčeni, že v důsledku tohoto jednání může dojít k riziku, je třeba nejprve vyhodnotit přiměřenost zásahu do klientova jednání. Do rozhodnutí klienta je možné zasáhnout pouze v případě, že jsou následky jednání vyhodnoceny jako nepřiměřené. V souvislosti s tím je vhodné vypracovávat u každého klienta rizikový plán, který zaznamenává konkrétní postupy preventivních opatření.³⁷

³² ČESKO. Vyhláška č. 380 ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002.

³³ BAŠTECKÁ, B. a kol. *Terénní krizová práce- psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada, 2005. s.238-239. ISBN 978-80-247-6715-4.

³⁴ MALÍKOVÁ, E. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. s.138. ISBN 978-80-247-3148-3.

³⁵ SMEJKAL, V., RAIS, K. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4. akt. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. s.115. ISBN 978-80-247-4644-9.

³⁶ HAUKE, M. *Pečovatelská služba a individuální plánování: Praktický průvodce*. Praha: Grada, 2011. s.111 ISBN 978-80-247-3849-9.

³⁷ HAUKE, M. *Zvládání problémových situací se seniory nejen v pečovatelských službách*. Praha: Grada, 2014. s.91 ISBN 978-80-247-5216-7.

Posuzování přiměřených rizik klienta však nelze v případě mimořádných situací, které vyžadují okamžité bezpečnostní opatření.

Náročné mimořádné situace mohou u osob se zdravotním postižením vyvolat výrazné změny jejich zdravotního stavu. U osob s mentálním postižením se v důsledku stresové situace mohou objevovat agresivní či úzkostné stavy s doprovodnou zmateností. U osob s omezenou hybností mohou nastat obtíže se samotným přesunem na bezpečné místo. Osoby se smyslovým postižením mohou být v důsledku indispozic obvykle více zmatení.³⁸

Specifické potřeby osob s postižením často představují v rámci mimořádných událostí riziko, které je dáno především jejich omezenou schopností přizpůsobit se nebo adekvátně reagovat. Je proto velmi důležité vytvořit vhodná bezpečnostní opatření, která se snaží riziku zabránit nebo ho co nejvíce minimalizovat. K tomu mohou být nápomocny například senzory pro detekci rizik, různé typy alarmů či vhodná komunikace, v návaznosti na vzniklá rizika.³⁹

S ohledem na mimořádné události a osoby se zdravotním postižením se ovšem lze setkat se ztíženými podmínkami, především v rámci provádění evakuace. Tyto osoby mají obvykle sníženou schopnost porozumět bezpečnostním informacím, jako jsou například běžné evakuační plány nebo značky označující únikové cesty. V takových případech je důležité informace upravit dle individuálních potřeb klientů. Za jednu z možností lze považovat úpravu informací do formátu “snadného čtení” neboli (“easy to read”), který by měl klienta informovat krátkým a jednoduchým textem, často doplněným obrázky. U osob s tělesným postižením je třeba předjímat možnou bariérovost objektů (např. v podobě schodů). V takovém případě je možné využít některé z evakuačních pomůcek, které lze použít k bezpečnému překonání schodiště. Může se jednat o evakuační židle, matrace nebo evakuační podložky, které mohou být trvale pod matrací klientova lůžka. Pro osoby se zrakovým postižením mohou být v případě evakuace nápomocny značky v Braillově písmu, neboli “hmatové značky”, kterými by mohly být označeny všechny únikové cesty. Dále by k rychlejšímu způsobu evakuace mohla přispět hlasová zpráva o nastalé situaci a cestě k nouzovému východu. Pro osoby

³⁸ CHRASTINA, J., ŠPATENKOVÁ, N., HUDCOVÁ, B. *Náročné, krizové a mimořádné situace v kontextu rezidenčních služeb. Umírání, doprovázení a smrt uživatelů se zdravotním postižením.* Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s.113. ISBN 978-80-244-5756-7.

³⁹ HANÁKOVÁ, A., URBANOVSKÁ, E. *Bezpečnost v kontextu osob se specifickými potřebami.* Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. s.110, 264 ISBN 978-80-244-6337-7.

se sluchovým postižením mohou být v budově umístěny čtecí tabule, na kterých se v případě mimořádné události zobrazí informace o nutnosti evakuace. Dále je možné využití vibračních signalizací (vibrační polštář).⁴⁰

Je důležité zmínit, že s klienty domovů pro osoby se zdravotním postižením je velmi obtížné navázat a udržet komunikaci. Složitost se obvykle ještě zvyšuje, pokud komunikaci nevěnujeme dostatek času a klienti tak často sdělení nerozumí.

„Komunikace je sdělování informace prostřednictvím nejrůznějších signálů a prostředků: ústně, písemně, mimikou, gesty a dalším nonverbálním chováním, a to především mezi dvěma či více lidmi, dále pak pomocí tisku, rozhlasu či dalších médií.“⁴¹

V případě nastalých mimořádných situací se veškerý přítomný personál snaží o zajištění klientova bezpečí. Nelze mu tedy ve srozumitelné formě s možností potřebného času poskytnout dostatečné vysvětlení situace, které by mohlo vést k pocitu bezpečí. Současně je s ohledem k evakuaci upřednostněn fyzický kontakt, kdy je osoba doslova “odvlečena” z nebezpečného místa, bez jakékoliv psychické podpory. Za významné je tedy považováno neopomenout následnou péči.⁴²

2.6 Specifické technické požadavky a požární ochrana staveb

Technická prevence v zařízeních typu DOZP vyžaduje striktní dodržování norem, které reflektují specifické potřeby osob se sníženou schopností pohybu a orientace. V sociálních službách je tedy velmi důležité počítat s asistovanou evakuací, což klade vysoké nároky na požárně bezpečnostní zařízení (dále jen PBZ). Zákon č. 133/1985 Sb., blíže definuje, že PBZ představuje souhrn zabezpečovacích systémů, které mají být nápomocny v zabránění šíření rizika a umožnit tak osobám včasnou evakuaci a usnadnit přímý zásah členů hasičského záchranného sboru. Zákon dále specifikuje některé bezpečnostní systémy, jako například požární dveře a závěry či elektrické požární signalizace.⁴³

⁴⁰ HANÁKOVÁ, A., KROUPOVÁ, K. *Úprava prostředí pohledem osob se zdravotním postižením*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. s.141-146 ISBN 978-80-244-5898-0.

⁴¹ PŘIBYL, H. *Lidské potřeby ve stáří*. Praha: Maxdorf, 2015. s. 96. ISBN 978-80-7345-437-1.

⁴² CHRASTINA, J., ŠPATENKOVÁ, N., HUDCOVÁ, B. *Náročné, krizové a mimořádné situace v kontextu rezidenčních služeb. Umírání, doprovázení a smrt uživatelů se zdravotním postižením*. Univerzita Palackého v Olomouci. 2020, s.114. ISBN 978-80-244-5756-7.

⁴³ ČESKO. Zákon č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1985, částka 34.

V České republice, dle novely zákona 415/2021 Sb., prošla požární bezpečnost v zařízeních sociálních služeb zásadními změnami. Novela nařizuje instalaci elektrické požární signalizace (dále jen EPS) v zařízeních, které poskytují pobytové sociální služby. Cílem EPS by měla být včasná detekce blížícího se rizika s možností získat více času na zajištění evakuace.⁴⁴

Klíčovým prvkem dle analýzy těchto zařízení je funkční propojení elektrické požární signalizace (EPS) s ostatními systémy v budově. V prostředí DOZP to znamená například automatické odblokování únikových cest, dojezd výtahů do určených stanic a spuštění evakuačního rozhlasu, který musí být přizpůsoben schopnostem klientů (např. jasné a klidné instrukce namísto agresivních sirén).⁴⁵

Preventivní charakter technických opatření dále rozvádí vyhláška č. 23/2008 Sb., která definuje požadavky na protipožární odolnost konstrukcí a rozdělení objektu do požárních úseků. Tyto úseky slouží k tomu, aby v případě incidentu nedošlo k rychlému šíření kouře a ohně, což personálu poskytuje čas pro záchranu osob.⁴⁶

Dostupná studie o požární bezpečnosti pro osoby s postižením uvádí, že technická opatření jsou pouze tak účinná, jak efektivní je „lidský činitel“ při jejich obsluze.⁴⁷ Tento pohled zdůrazňuje nutnost tzv. *Person-Centered Fire Risk Assessments* (individuální hodnocení požárního rizika), kdy technické zabezpečení pokoje musí odpovídat konkrétnímu omezení daného klienta, např. vibrační signalizace pro neslyšící.⁴⁸

Podstatné je zmínit i oblast revizí a kontrol. Zanedbání pravidelných revizí technických zařízení (včetně polohovacích lůžek, zvedáků či elektrospotřebičů) je častou příčinou vzniku mimořádných situací. Prevence v technické oblasti tedy není

⁴⁴ ČESKO. Zákon č. 415 ze dne 26. října 2021, kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2021, částka 188.

⁴⁵ KRATOCHVÍL, V., NAVAROVÁ, Š., KRATOCHVÍL, M. *Požárně bezpečnostní zařízení ve stavbách. Stručná encyklopedie pro jednotky PO, požární prevenci a odbornou veřejnost*. 2. dopl. a uprav. vyd. Učebnice, 2021. s.30, 163, 164 ISBN 978-80-738-5238-2.

⁴⁶ ČESKO. Vyhláška č. 23 ze dne 29. ledna 2008, o technických podmínkách požární ochrany staveb. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008.

⁴⁷ GUEVARA, F., et al. *Fire safety for people with disabilities*. Gaithersburg: National Institute of Standards and Technology (NIST), 2006. s.95-97

⁴⁸ GUEVARA, F., et al. *Fire safety for people with disabilities*. Gaithersburg: National Institute of Standards and Technology (NIST), 2006. s.45-52

jednorázovým aktem instalace zařízení, ale kontinuálním procesem údržby a testování provozuschopnosti.⁴⁹

2.7 Organizační aspekty bezpečnosti v příspěvkových organizacích

Složitá a obsáhlá bezpečnostní opatření jsou úzce spojena s ekonomickými možnostmi poskytovatele. Management je často nucen balancovat mezi zákonnou povinností zajistit maximální bezpečí a omezenými rozpočtovými zdroji. Technická efektivnost v tomto kontextu představuje schopnost organizace identifikovat takové investice do bezpečnosti, které přinášejí nejvyšší míru ochrany při zachování udržitelnosti provozu. To vyžaduje precizní analýzu nákladů a výnosů, zejména u finančně nákladných technologií, jako jsou kamerové systémy se softwarovou analýzou pádu osoby nebo moderní ošetrovatelská lůžka s alarmy.⁵⁰

Z organizačního hlediska tvoří základ prevence systém managementu kvality, jak jej prosazuje Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. Bezpečnost je v tomto pojetí chápána jako jeden z klíčových indikátorů kvality služby. Organizace musí mít nastaveny vnitřní kontrolní mechanismy, které sledují nejen plnění standardů kvality, ale i etický rozměr péče.⁵¹

Etický kodex sociálních pracovníků připomíná, že bezpečnostní opatření nikdy nesmí vést k neoprávněné represí⁵². Pokud je například v rámci prevence nutné omezit pohyb klienta, musí se tak dít v souladu s Metodickým doporučením MPSV č. 06/2018, které striktně definuje podmínky pro používání omezovacích prostředků⁵³.

Důležitou, a často opomíjenou, složkou prevence je oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Tato oblast je přímo spjata s bezpečností klientů. Tedy pokud pracovník nedisponuje vhodnými pomůckami pro manipulaci s imobilními osobami,

⁴⁹ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola a revize v sociálních službách*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. s.162

⁵⁰ VAŇKOVÁ, I., VRABKOVÁ, I., BEČICA, J., KRYŠKOVÁ, Š., *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2017. ISBN 978-80-248-4028-4.

⁵¹ ASOCIACE POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČR. *Management a kvalita sociálních služeb*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2020. s.22-26.

⁵² ETICKÝ KODEX SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Praha: Společnost sociálních pracovníků ČR, 2006.

⁵³ MPSV ČR. Metodické doporučení č. 06/2018 k používání omezovacích prostředků v sociálních službách. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018.

zvyšuje se riziko úrazu u obou stran. Prevence v oblasti BOZP zahrnuje nejen technické vybavení, ale i vzdělávání a supervizi.⁵⁴

Právě nedostatek personálu nebo jeho špatné proškolení patří mezi faktory, které subjektivní i objektivní pocit bezpečí uživatelů v DOZP nejvíce oslabují. Efektivní řízení organizace proto musí vnímat bezpečnost jako integrovaný systém, kde technika, finance a lidské zdroje tvoří jeden funkční celek.⁵⁵

2.8 Strukturovaný rozhovor se specialistou BOZP a PO panem

RNDr. Mgr. Petrem Adolfem Skřehotem, Ph.D., MSc.

1. Jaké jsou Vaše hlavní úkoly a v čem spočívá Vaše náplň práce?

Má profese se označuje jako specialista BOZP a PO. Jedná se o profesi, která v sobě integruje jak manažerské úkoly, tak i úkoly technického a organizačního charakteru. Především se zaměřuji na procesy spojené s budováním a rozvojem systémů řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a plněním úkolů na úseku požární prevence (PO) u zaměstnavatelů – mých klientů.

Standardní pracovní náplň specialisty BOZP a PO zahrnuje:

- *Seznamování pověřených osob klientů (tj. statutárních zástupců, vedoucích nebo pověřených zaměstnanců) s povinnostmi v oblasti BOZP a PO, vyplývajících z právních a ostatních předpisů nebo technických norem.*
- *Navrhování a řízení procesů spojených s tvorbou systému řízení BOZP a jejich dalším vývojem včetně potřebné dokumentace.*
- *Řízení procesu identifikace a hodnocení rizik a posuzování opatření navržených k odstraňování nebo minimalizaci jejich působení na bezpečnost a zdraví zaměstnanců.*
- *Provádění preventivních kontrol BOZP na pracovištích s cílem vyhledávat nové zdroje rizik.*
- *Navrhování vhodných bezpečnostních opatření a opatření ke snižování působení faktorů pracovního prostředí a ověřování jejich účinnosti.*

⁵⁴ JANÁKOVÁ, A. *Minimum z BOZP*. Praha: Verlag Dashöfer, 2023. s.32-34

⁵⁵ MALÍKOVÁ, E. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. 2. vyd. Praha: Grada, 2020. s.272 ISBN 978-80-271-2030-7.

- *Vypracovávání dokumentace BOZP, jejich průběžná aktualizace dle požadavků právních předpisů.*
- *Poskytování poradenství, školení a ověřování znalostí zaměstnanců.*
- *Spolupráce při vyšetřování příčin pracovních úrazů, identifikace jejich zdrojů a navrhování opatření k zabránění jejich opakování; součinnost při jejich odškodňování.*
- *Vypracování analýzy pro zařazení prací do kategorií dle zákona o ochraně veřejného zdraví.*
- *Účast na jednání s kontrolními a inspekčními orgány.*

2. Jak dlouho se věnujete tomuto oboru?

Od roku 1998, tj. 27 let.

3. Nalžovický zámek je Vaším klientem, specializujete se na zdravotnické a sociální služby?

Nelze říci, že bych se specializoval vyloženě na zdravotnická zařízení či sociální služby. Nicméně v portfoliu svých klientů mám několik organizací poskytujících sociální služby, ale také školská zařízení a řadu dalších.

4. V čem se liší bezpečnostní problematika sociálních služeb od jiných typů provozů?

Klíčovým aspektem zařízení sociálních služeb, který je z hlediska bezpečnosti zásadní, je přítomnost klientů-uživatelů služeb. Z pohledu zákoníku práce se jedná o ostatní osoby, které se s vědomím zaměstnavatele zdržují na jeho pracovištích a za jejichž bezpečnost tak daná organizace zodpovídá. Ve školách jsou těmito osobami žáci, v azylových domech či denních centrech pak bezdomovci. Nicméně specifikem sociálních služeb je, že jejich klienti často mají nějaký zdravotní hendikep – jsou například imobilní nebo mentálně postižení. Řada zařízení sociální péče poskytuje také lůžkovou péči, tedy provozuje prostory určené pro ubytování osob. To je zásadní zejména z hlediska předpisů o požární ochraně, které stanoví řadu přísných pravidel pro prevenci požárů a pro evakuaci v případě mimořádné události.

5. Jsou nějaké typické nedostatky, které zjišťujete při kontrolách a auditech těchto, a i jiných zařízení?

Při auditech u těchto zařízeních se nejčastěji setkávám s tím, že problematika BOZP a PO není řešena v potřebném rozsahu, hloubce a s prioritou, která by jí měla být věnována s přihlédnutím k její závažnosti. Často pozoruji, že agenda BOZP a PO se omezuje pouze na plnění základních povinností zaměstnavatele vůči svým zaměstnancům, nikoli však ve vztahu ke klientům. Například preventivní kontroly pracovišť, které mají provádět odborně způsobilé osoby v požární ochraně (resp. BOZP) jsou v praxi prováděny jen formálně a v naprosto nevyhovujících lhůtách. Požární předpisy stanoví, že minimální četnost požárních kontrol má být 1x 6 měsíců, resp. zákoník práce stanoví, že kontrola BOZP na všech pracovištích musí být provedena nejméně 1x 12 měsíců. Tyto lhůty jsou sice obvykle dodržovány, ale s ohledem na charakter zařízení poskytujících sociální služby je osobně nepovažuji za dostatečné. Mám za to, že přítomnost odborně způsobilé osoby na pracovištích by měla být častější, protože je to právě tento odborník, který v praxi dokáže posouvat úroveň bezpečnosti výše. Určité řešení nabízí ustanovení funkce preventisty BOZP a PO z řad zaměstnanců dané organizace, který může řadu úkolů v prevenci rizik efektivně provádět v zastoupení odborně způsobilé osoby, a to na denní bázi, neboť je na pracovištích trvale přítomen. Nicméně podmínkou je, aby tento zaměstnanec svou roli bral vážně, byl aktivní a striktně trval na uplatňování stanovených bezpečnostních opatření u ostatních zaměstnanců, včetně vedoucích.

Zmínit musím také školení zaměstnanců, které se leckde provádí pouze formálně, takřkajíc jen na papíře. Lidé tak mohou nabýt dojmu, že bezpečnost není z pohledu managementu dané organizace důležitá a že je potřeba se jen podepsat na prezenční listinu. Tímto způsobem se ale kultura bezpečnosti budovat nedá. Zaručeně je to ovšem cesta vedoucí k nějakému průšvih, který se dříve nebo později přihodí.

6. Setkal jste se ve své praxi s případy, kdy došlo k selhání bezpečnostních nebo evakuačních opatření?

Typickým příkladem takového selhání je požár v domově pro hendikepované ve Vejprtech, k němuž došlo 19.1.2020. Jednalo se o exemplární příklad toho, co se může stát, když se požární prevenci nevěnuje potřebná pozornost. Následkem tohoto požáru zemřelo 8 klientů domova, další čtyři lidé byly těžce zraněni. Podobných případů bychom v historii jistě našli více. Za zmínku ale stojí také případy, kdy v důsledku podcenění bezpečnostních opatření na úseku BOZP zemřeli klienti sociálního zařízení. Ze své znalecké praxe znám případ, kdy se klientka trpící dětskou obrnou utopila

při pravidelném koupání ve vaně. Zaměstnankyně, která měla u ní nepřetržitě asistovat, si odskočila na 10 minut zakouřit na dvůr a nechala klientku bez dozoru. Když se vrátila, už ji nebylo pomoci. Také agresivita mezi klienty a pečovateli bývá příčinou vážných incidentů. Vybavuji si jeden případ, kdy v důsledku noční roztržky utrpěla jedna zaměstnankyně těžké psychické trauma. Musela být hospitalizovaná na psychiatrii, a nakonec skončila invalidním důchodem.

Samostatnou kapitolou jsou pak úrazy způsobené při různých chemických experimentech nebo při používání pyrotechniky pro zábavné účely. Ty jsou ale spíše typické pro školní prostředí, zájmové kroužky, letní tábory nebo dětské domovy.

7. Můžete uvést příklad situace, kdy špatně nastavená bezpečnostní opatření vedla k závažnému incidentu? (pokud je to možné bez porušení mlčenlivosti)

U svých klientů jsem nikdy podobnou situaci naštěstí nezažil. Takže mohu v této souvislosti odkázat pouze na mediálně známé události, například již zmíněné Vejprty.

8. Jaké právní předpisy považujete v této oblasti za klíčové?

Z hlediska požární ochrany je to zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně a jeho prováděcí vyhlášky č. 246/2001 Sb. a 23/2008 Sb. Na tyto předpisy se váže celá řada technických norem, které jsou vyhláškou 23 právně zezávazněny, a tedy je nutné je bezezbytku dodržet. Každá z nich pak vydá na samostatný právní předpis.

Z hlediska BOZP je to pak zákoník práce a na něj navazující zákon č. 309/2006 Sb. zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Nejedná se ale jen o tyto dva zákony, ale o desítky dalších právních předpisů a technických norem, neboť oblast BOZP je mnohem obsáhlejší, než je tomu v případě požární ochrany. Zahrnuje totiž nejen klasickou bezpečnost práce, ale také ochranu zdraví a předcházení nemocem z povolání.

9. Dochází podle Vás k rozporům mezi požadavky BOZP, PO a sociálních služeb?

Z hlediska BOZP se domnívám, že nikoli. Předcházení úrazům, péče o pracovní prostředí a pracovní podmínky je vždy otázkou nastavení vnitřního systému řízení BOZP v dané organizaci a zejména poctivého dodržování stanovených opatření. Záleží tedy především na svědomitosti zaměstnanců a jejich osobním přístupu k bezpečnosti své i klientů. To potvrzují také statistiky. Většinu úrazů si totiž zaměstnanci způsobí sami

svým lajdáctvím nebo porušováním bezpečnostních předpisů. Jen zřídka je úraz výsledkem nějakého organizačního selhání, nebo dokonce působením přírodních živlů či nepředvídatelné nešťastné náhody.

Pokud jde ale o požární ochranu, pak zde k určitým konfliktům může docházet a také dochází. Zejména díky tomu, že požární předpisy se v posledních letech značně zpřísnily, a to právě na základě zkušeností z proběhlých tragických událostí. Dnes tak stanovují mnoho přísných technických požadavků, kterým lze prakticky vyhovět pouze u nových objektů. Nikoli tedy v případě historických budov, které jsou pro poskytování sociálních služeb, včetně domovů důchodců nebo dětských domovů, stále hojně využívány. To je ostatně také příklad zámečku v Nalžovicích, který nebyl zbudován pro účely, pro které je dnes využíván. A to pochopitelně představuje značné riziko jak z hlediska možného vzniku požáru a s tím spojené nutnosti evakuace klientů, tak i v případě kontroly státního požárního dozoru, který může provozovateli udělit nemalou pokutu za to, že nejsou dodrženy stavebně technické požadavky.

10. Které části legislativy považujete za nejproblematictější z hlediska proveditelnosti v reálném provozu?

Jak jsem zmínil v předchozí odpovědi, především je nejproblematictější dodržet podmínky stanovené požárními předpisy. Konkrétně ustanovení vyhlášky č. 23/2008 Sb. týkající se požadavků na stavby zdravotnického zařízení a sociální péče, která odkazuje také na normu ČSN 73 0835. Týká se to například požadavku na rozdělení prostoru určeného pro ubytování osob do samostatných požárních úseků, kde může být umístěno nejvýše 20 lůžek, dále vytvoření chráněných únikových cest, evakuačních výtahů, prokázání nehořlavosti používaných záclon, závěsů, čalounění a podlahových krytin, vybavení objektu elektrickou požární signalizací atd. Tyto požadavky jsou za hranou možností řady poskytovatelů sociálních služeb.

11. Jsou podle Vás současné legislativní požadavky dostatečné, nebo by si oblast bezpečnosti těchto zařízení zasloužila změny?

Předně bych rád uvedl, že sebelepší právní předpis nemůže suplovat roli člověka, který je v konečném důsledku vždy zodpovědný za naplňování psaných i nepsaných bezpečnostních standardů na daném pracovišti či v daném objektu. Postupné zpřísnování předpisů je tak vlastně logickým důsledkem právě onoho lidského lajdáctví a opomíjení důležitých povinností, na které následně stát reaguje předepisováním dalších a dalších

povinností. Bohužel je to proto, že lidé s oblibou podléhají pocitu, že jim se to stát nemůže, nebo že když danou práci určitým způsobem provádí 20 let a doposud se jim nic nestalo, tak že takto činí správně. To je ale velký omyl, se kterým se neustále setkávám při debatách během školení o BOZP. Vždycky argumentují, že by se to dalo přirovnat jízdě autem bez zapnutého bezpečnostního pásu. Pakliže nikdy prudce nezabrzdíte nebo se nesrazíte s nenadálou překážkou, pak jeho funkci taktéž za celý svůj život nemusíte využít a tedy ani docenit jeho význam. Ale to je pochopitelně naivní představa a pro zajištění skutečné bezpečnosti pasažérů vozidla na ni spoléhat nelze. A proto zde máme bezpečnostní předpisy, které de facto mají myslet za lidi. Říkat jim, co a jak mají dělat, respektive co dělat nesmí. Nenabízí žádné alternativy. A právě z tohoto důvodu osobně považuji současné právní předpisy v oblasti BOZP a PO v mnoha ohledech až za příliš přísné a rigidní. Současně jsou také nadmíru obsáhlé, nepřehledné a v některých jednotlivostech až nelogické. Někdy jdou i za hranu možného, když stanoví požadavky, které lze v praxi jen stěží splnit. Za zmínku stojí například ustanovení § 102 odst. 3 zákoníku práce, které stanoví, že zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Je evidentní, že dělat něco takového soustavně je v reálném životě opravdu nemožné.

12. Jaká preventivní opatření považujete za nejúčinnější?

Bezpečnostní opatření obecně dělíme na technická a organizační. Technická opatření jsou obvykle nejúčinnější, neboť eliminují lidský faktor a tedy i možnost selhání člověka. Bývají ale nákladná a leckdy i technicky obtížně proveditelná. Naproti tomu organizační opatření spočívají zejména v jasných pokynech na úseku organizace práce nebo při provádění jednotlivých pracovních činností. Realizace těchto opatření tak může být z principu levnou záležitostí. Vyžaduje to ale provádět kvalitní školení, motivovat zaměstnance, že prevence je lepší než řešení následků, dále zodpovědný přístup vedoucích a sebekázeň všech na pracovišti. Bohužel, jsou to právě lidé, kteří tato opatření nedodržují, zesměšňují je nebo je dokonce úmyslně porušují. Když se pak přihodí malér, sranda končí a lidé se nestačí divit, kam až to došlo. Proto vnímám práci se zaměstnanci a budování dobré kultury bezpečnosti jako klíčový aspekt řízení BOZP. Bez uvědomělých zaměstnanců totiž ani sebelepší technická opatření nemohou zaručit potřebnou úroveň bezpečnosti.

13. Jaké hlavní zásady by podle Vás měly být dodrženy, aby byla zajištěna bezpečnost a důstojná evakuace osob se zdravotním postižením?

Na tuto otázku není snadné odpovědět. Evakuace osob se zdravotním postižením ven z objektu je vždy komplikovaný proces, a to i v případě, kdy ji pouze nacvičujeme za běžných podmínek. V případě reálného požáru by se jednalo o událost mimořádně náročnou a s těžko předvídatelným průběhem. Je totiž potřeba počítat se vznikem paniky a to jak u klientů, tak i u některých zaměstnanců. Významnou roli by také hrály okolnosti dané události. Například, ve které části objektu by bylo ohnisko požáru, zda by byly únikové cesty z objektu průchozí tedy nezakouřené, popřípadě zda by bylo nutné evakuaci provádět alternativně například okny nebo pomocí žebříků. Klíčovou roli ve zvládnutí evakuace jistě hraje připravenost personálu, počet těchto osob v okamžiku evakuace, jejich fyzická kondice, duševní odolnost i schopnost pohotově reagovat. Při evakuaci se totiž vždy hraje o čas. Doba evakuace je limitována taktéž délkou únikové cesty, její šířkou a tvarem únikové trasy. Je velký rozdíl, pokud musíte unikat po úzkém točitém schodišti nebo po rovné a dostatečně široké chodbě vedoucí rovnou do venkovního prostoru. V tomto ohledu je proto evakuace osob imobilních nebo špatně pohyblivých, popřípadě osob mentálně postižených značně problematická. Za všech okolností bychom se ale měli držet zásady, že je nutné dostat všechny lidi ven z ohroženého prostoru za využití všech dostupných prostředků a možností. I kdybyste je měli vytáhnout v pyžamu z postele nebo nahé ze sprchy. Pakliže v objektu hoří, není čas řešit, co má kdo na sobě, jestli má na nohou boty, nebo zda si stihl vzít své osobní věci. Každá sekunda totiž může rozhodnout o životě a smrti. Až venku, v bezpečí, pak můžeme vést debaty o tom, jak jsme to zvládli a co bychom propříště mohli udělat jinak.

3 Specifikace bezpečnostních rizik a nedostatků v organizaci „Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb“

Organizace poskytující sociální služby představují specifické prostředí, ve kterém se prolínají požadavky na bezpečnost, ochranu života a zdraví klientů služby i zaměstnanců organizace. V případě této konkrétní organizace jsou potenciální rizika umocněna faktem, že prostory, ve kterých je sociální služba poskytována, nebyly pro tuto činnost projektovány.

V této kapitole práce je autorovým záměrem identifikovat a specifikovat vybraná bezpečnostní rizika a nedostatky v organizaci Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb, umístěné v historickém budově, chráněné památkovým ústavem. Kapitola se zaměřuje na čtyři oblasti: neoprávněné vniknutí do objektu, násilné jednání ze strany třetích osob, komplikovaná evakuace klientů a informační hrozby. Základem pro identifikaci rizik je pro autora polostrukturovaný rozhovor se statutární zástupkyní této organizace a každé riziko je následně blíže specifikováno v navazujících podkapitolách. Respondentka působí v sociálních službách přibližně 14 let, poslední dva roky v dané organizaci.

3.1 Strukturovaný rozhovor s ředitelkou organizace Mgr. Lenkou Sadilovou

1. Jak dlouho už jste v tomto domově a celkově v oboru?

V tomto domově 2 roky o, v oboru, tedy v sociálních službách zhruba 14 let.

2. Co jste vykonávala předtím?

Než jsem se stala statutárním zástupcem, resp. ředitelkou v příspěvkové organizaci Nalžovický zámek, pracovala jsem v neziskové organizaci Armáda spásy. Zde jsem nejdříve zastávala pozici ředitelky pro sociální služby v městě Praha, později ředitelky pro oblast Čechy. Ještě před tímto desetiletým „angažmá“ jsem pracovala v neziskové organizaci Apla – asociace pro lidi s autismem, jako vedoucí oddělení sociální rehabilitace a podporovaného zaměstnávání. Před vstupem do sociální oblasti jsem pracovala na pozici obchodního manažera a manažera kvality ve stavební firmě. Svůj pracovní život jsem nicméně zahájila jako učitelka. Což je moje původní profese. Vystudovala jsem učitelství matematiky a společenských věd.

Posledních deset let mám navíc soukromou psychoterapeutickou a supervizní praxi.

3. Řešila jste někdy rozsáhlejší problém s bezpečností a evakuací, ať už v této organizaci, anebo dříve? Popř. jaký?

Při vedení azylového domu pro lidi bez přístřeší v Praze jsme se často potýkali s bezpečností, a to především zaměstnanců. Azylový domů Armády spásy v Holešovicích má lůžka pro 100 lidí bez přístřeší a zároveň je ve stejné budově dalších 50 lůžek v noclehárně. Celkem je zde tedy na noc ubytováno 150 lidí bez domova. Problém, který jsme řešili, bylo ohrožení personálu násilím ze strany ubytovaných, kteří byli často pod vlivem drog. Někteří z ubytovaných měli také vážná psychiatrická onemocnění a všichni se zároveň nacházeli ve velmi složitých a psychicky vyhocených životních situacích. Velká část ubytovaných navíc měla za sebou také kriminální minulost a někteří dokonce násilné trestné činy. Z toho důvodu se občas stávalo, že klienti reagovali impulzivně, emočně vyhoceným způsobem. Tu a tam mívali konflikty mezi sebou, někdy s personálem. Zaměstnanci tak reálně mohli a někdy byli ohroženi na zdraví. Protože cílová skupina klientů noclehárny a azylového domu byla přesně takto plánovaná. Ti nejhůře ubytovatelní a také nejvíce ohrožení sociálním vyloučením a potažmo na svém zdraví a životě, museli jsme primárně pracovat se zajištěním bezpečného prostoru ve všech jeho významech a teprve později se změnou chování klienta. Proto to důležitým řešením byl bezpečnostní systém napojený na soukromou firmu a městskou policii. Ten obsahoval panic tlačítka na stolech ve všech kancelářích zaměstnanců, SOS hodinky na ruce pro zaměstnance, vysílačky pro každého zaměstnance, kamerové zvonky u vchodových dveří.

Základem však byla organizační opatření uvnitř budovy a opakovaná školení zaměstnanců. Nikdy nemohl být v prostoru zaměstnanec sám. Vždy bylo ve službě několik zaměstnanců najednou. Všichni zaměstnanci měli školení v krizové intervenci, dále opakovaná školení v jednání s lidmi se závislostí, psychiatrickým onemocněním, agresivním klientem, první pomoci atd. Pravidelné supervize, pomoc lékaře Armády spásy, vlastní psychoterapeutický tým.

S evakuací budovy při požáru problém nebyl ve smyslu možností úniku. Tato budova byla dobře přizpůsobená a měla několik únikových východů. V celé budově byl protipožární systém tytu EPS napojený přímo na hasičský sbor. Samozřejmě docházelo k pravidelným cvičením. Zaměstnanců bylo vždy ve službě dostatek, aby zvládnuli

prohlédnou pokoje a pomoci klientům s evakuací. 27/7 byla v provozu vrátnice, kdy byl neustále přítomný zaměstnanec a měl přesnou evidenci přítomnosti jak klientů, tak zaměstnanců.

V organizaci Nalžovický zámek sice nemáme problémy s bezpečností ve smyslu ohrožení jinou osobou, nicméně je zde výrazný problém s protipožární bezpečností budovy. Problém s evakuací byl a vlastně pořád přetrvává, protože zámecká budova je ze své podstaty a původního účelu bariérový dům. Několik pater, rozsáhlé schodiště, nemožnost vestavět výtah, mříže v oknech atd. Problém s evakuací klientů je řešení především pomocí evakuačních podložek a opakovaného nácviku úniku, aby i v těchto ztížených podmínkách byla určitá známost situace, která předejde zmatečnému chování především personálu a nevyděsí klienty.

4. Jaké jsou hlavní bezpečnostní hrozby, se kterými se organizace potýká? (požár, únik osob, násilí, technické havárie)

V této organizaci jsou to především technické havárie – voda, topení, střecha, ...

Dlouhodobě řešíme hrozbu požáru. V současnosti jsme nechali vypracovat nové PBR budovy, které ladíme s památkáři. Konkrétně jde o vybudování evakuačního výtahu. Zatím nedošlo ke shodě s umístění výtahu na budově. Nicméně věřím, že během tohoto roku dojde k domluvě a budeme moci zahájit práce na přípravě vybudování výtahu. Další úpravy vnitřku budovy, které budeme potřebovat realizovat jsou již schůdnější. Budou sice finančně náročné, ale zvýší bezpečnost klientů i zaměstnanců při vzniku požáru. Jde především o výměnu povrchových krytin, dveří, odstranění mříží z oken a podobně.

5. Kdo je odpovědný za bezpečnost?

Statutární zástupce = ředitel + vedoucí provozu.

6. Jak se řeší mimořádné události mimo pracovní dobu?

Technické havárie o víkendech řešíme pohotovostí pracovníků údržby. Ti mají určené pohotovosti, kdy mají k dispozici služební telefon a auto. V případě potřeby jsou tak připraveni v krátké době dorazit na Zámek. Pokud jde o mimořádné události po pracovní době a v noci, tak management organizace má služební telefony a je tedy dostupný prakticky kdykoliv. Nicméně zaměstnanci jsou pravidelně školeni ohledně bezpečnosti a také edukováni, jak a kdy využít např. složky záchranného systému.

7. Kolik klientů je zcela imobilních a kolik klientů potřebuje asistenci při pohybu?

V souhrnu za celou organizaci, za všechny poskytované pobytové služby (Domov pro osoby se zdravotním postižením – DOZP, Týdenní stacionář – TS, Chráněné bydlení – CHB) a za všechny pobočky (Nalžovice, Příbram, Kamýk nad Vltavou) poskytujeme sociální službu 71 klientům, z čehož jsou dva zcela imobilní a třináct jich potřebuje asistenci při pohybu.

8. Jsou případy kdy klienti nerozumí pokynům anebo odmítají spolupráci? Jak se postupuje v těchto situacích v případě evakuace?

Ano, u části klientů může v krizové situaci (stresor hluk – houkající požární zabezpečení, dav lidí, nečekaná změna) docházet k nepochopení pokynů nebo k dezorientaci, případně k odmítání spolupráce. S touto skutečností je počítáno v evakuačních plánech i v personálním zajištění služeb. Proto máme vždy dostatek pracovníků na směně (v průměru 1 pracovník v přímé práci na 6 klientů + další personál v nepřímé práci), aby mohli zajistit evakuaci klientů.

Evakuace je pravidelně nacvičována, klienti jsou na tyto situace postupně zvykáni a pracovníci jsou proškoleni, jak v takových situacích postupovat. Cílem je zajistit bezpečný a plynulý průběh evakuace bez zbytečného zvyšování stresu klienta i okolí. Klienti důvěřují svým pečovateli, a protože se situace, kdy ve spěchu opouštějí budovu pravidelně opakuje, nemají s tím významnější potíže. V případě, že klient není schopen reagovat na verbální pokyny nebo samostatně spolupracovat, je evakuace zajištěna za asistence pracovníků s využitím vhodných pomůcek (invalidní vozík, evakuační podložka apod.).

Na situaci evakuace se připravujeme tak, abychom to zvládli vlastními silami a nepotřebovali pomoc záchranných složek.

9. Jak dlouho by reálně trvala evakuace celé organizace?

Dle poslední zkušební evakuace by kompletně celé zařízení Nalžovický zámek (tj. hlavní zámecká budova + přilehlé 2 budovy) bylo evakuované, a to včetně ležících klientů za necelých 8 minut.

10. Jaké máte v organizaci požární zabezpečení? Jsou budovy bezbariérové?

V organizaci Nalžovický zámek máme tři pobočky. Pobočku v Nalžovicích, Příbrami a Kamýku nad Vltavou. Ani v jedné z poboček nemáme plně bezbariérové

všechny domy, snad vyjma Týdenního stacionáře v Kamýku nad Vltavou, resp. jeho části využívané klienty.

V Příbramské pobočce máme dva bariérové rodinné domy. Všichni klienti zde ubytovaní jsou však plně mobilní a není tedy třeba využívat plošiny, vozíky, evakuační podložky.

Stejná situace je také u DOZP Kamýk nad Vltavou, kde máme jeden dvoupatrový rodinný dům pro 12 klientů. Všichni klienti jsou plně mobilní, máme však zde navíc plošinu pro invalidní vozík na vstupním schodišti do 1.NP, byť v tuto dobu nevyužívanou. Tato plošina nám tedy vytváří 1.NP budovy bezbariérové. 2.NP zůstává bariérové, kvůli schodišti z 1.NP.

Týdenní stacionář v Kamýku nad Vltavou máme pro uživatele bezbariérový. Zde také máme jednoho klienta plně imobilního.

Nalžovický zámek 14, je komplex 5 budov pro 31 uživatelů. Všechny budovy jsou bariérové, tzn. mají přístup k pokojům po schodišti. V hlavní budově zámku máme schodišťovou plošinu pro invalidní vozík, která umožňuje přesun imobilním uživatelům a uživatelům, kteří používají kompenzační pomůcky.

11. Kdy proběhla poslední požární kontrola a s jakým výsledkem?

Poslední požární kontrola od HZS proběhla těsně po mém příchodu do této organizace, na začátku prosince 2023. Kontrolní orgán měl kontrolovat dodržování požárně bezpečnostního řešení, aktuálnost revizí, funkčnost systémů apod. Bohužel v organizaci neměli tři hlavní pobočky vůbec PBŘ zpracované, nebylo ani na základě čeho je zpracovat, protože budovám celkově chyběly stavební projektové dokumentaci, které jsme nechaly nově zhotovit. Aktuálně máme tedy nové projektové dokumentace a nové PBŘ. Výsledek kontroly byl tedy tragický, nicméně jsme se dozvěděli, že nejsme sami, komu PBŘ chybí, a že to má tak většina organizací sídlící v historické budově.

12. Jaké nedostatky se opakují napříč pobočkami?

Jako nedostatek vnímám bariérovost objektů. Většina budov je patrová a má tedy schodiště, což znesnadňuje únik v případě požáru. Při mém příchodu před dvěma lety žádné objekty pařící organizaci neměly vyhotovené platné PBŘ. To v současné době napravujeme.

13. Co považujete za největší slabinu společnosti?

Paradoxně k bariérovosti objektů, přepracování PBŘ největší riziko vidím v lidském faktoru. Možnost, že zaměstnanci nedodrží bezpečnostní opatření, nebo budou zmatkovat při náročných situacích vnímám jako potenciálně největší ohrožení, kterému nezabrání ani dokonalá bezpečnostní opatření. Z mého pohledu je minimálně stejně důležité jak technické/provozní zajištění bezpečnosti tak pravidelné školení zaměstnanců ohledně krizových a rizikových situací, opakované a důkladné nacvičování evakuace s klienty a průběžné předcházení rizikovým situacím tím, že zaměstnanci jsou opakovaně seznamováni s bezpečnostními standardy organizace.

3.2 Konkrétní bezpečnostní rizika a nedostatky organizace

Neoprávněné vniknutí do objektu

Obecně představuje neoprávněné vniknutí do objektu sociálních služeb bezpečnostní riziko, na které je třeba brát zřetel a je spojováno s problematikou tzv. měkkých cílů. V těchto objektech bývá značný počet zranitelných osob a současně nemívají vysokou úroveň zabezpečení. Sociální služby navíc fungují v co největší možné míře otevřeně pro veřejnost, což snižuje míru kontroly nad pohybem osob v objektech. V případě Nalžovického zámku jsou to přicházející návštěvy klientů služby, pohyb dodavatelů nebo externích spolupracovníků organizace. Nicméně z rozhovoru analyzované organizace vyplývá, že neoprávněné vniknutí do objektu není vnímáno nijak zásadně. Dle respondentky nehrozí nebezpečí ze strany cizích osob, což může být vyloženo jako důsledek specifické klientely i lokality, ve které se organizace nachází. Ani tak však není možné toto riziko zcela ignorovat, jeho pravděpodobnost se může v čase změnit.

Daná organizace je současně historickým objektem a jeho architektonické řešení zahrnuje několik vstupů do areálu i budov, členité vnitřní dispozice a omezené možnosti instalace moderních bezpečnostních technologií – souhrn těchto faktů by mohl být důvodem ztížené kontroly pohybu cizích osob, který by nemusel znamenat jen potenciální ohrožení klientů, ale i majetkové škody.

Násilné jednání ze strany jednotlivce

Vzhledem k zaměstnancům představuje násilné chování jednu z nejvýznamnějších hrozeb v oblasti poskytování sociálních služeb. Podle "Plánu řešení

pro ochranu pracovníků poskytujících sociální služby z pohledu jejich dobrého zdraví" jsou pracovníci v sociálních službách klasifikováni mezi odborné skupiny, které jsou ohroženy vzrůstajícím výskytem jak verbálního, tak tělesného násilí.⁵⁶

Z realizovaného rozhovoru vyplývá, že velikost tohoto nebezpečí se liší podle typu poskytované služby. Z předchozích pracovních zkušeností respondentky z azylového domu vyplývá že v tomto typu služby se konflikty často objevují i ze strany klientů této služby, kteří bývají ovlivněni návykovými látkami nebo klienty s psychickým onemocněním. V tomto typu služby bylo důležité, aby byla komplexně zavedena bezpečnostní opatření (tísňová tlačítka nebo kamerové systémy) a současně i organizační pravidla

Na současné pozici, ve které respondentka působí, v prostředí Nalžovického zámku, není agresivní chování jednotlivce považováno za zásadní problém. To potvrzují odborné poznatky, které tvrdí, že charakter cílové skupiny je pro poskytování sociálních služeb klíčový.⁵⁷

I přes to, že v této konkrétní organizaci je nebezpečí vzniku konfliktní situace zanedbatelné, mohou zejména v emočně vypjatých situacích konfliktní situace vznikat například při komunikaci zaměstnanců s opatrovníky, případně s rodinnými příslušníky klientů služby. Předcházet těmto situacím lze dostatečnou připraveností a proškoleností zaměstnanců v tématech krizové komunikace, deeskalačních technik a zvládání agresivního chování.

Komplikovaná evakuace klientů

Evakuace klientů představuje podle respondentky v analyzované organizace jedno z nejzávažnějších bezpečnostních rizik. Oproti jiným sledovaným rizikům je toto riziko vnímáno jako nejzávažnější. Z rozhovoru jednoznačně vyplývá, že problematika evakuace je zásadně ovlivněna specifickým stavebním charakterem objektů, specifickými potřebami klientů a možnostmi zařízení.

Respondentka opakovaně zdůrazňuje, že hlavní budova analyzované organizace je historickým objektem, který nebyl primárně určen pro poskytování sociálních služeb.

⁵⁶MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Návrh řešení bezpečnosti pracovníků poskytujících sociální služby z pohledu jejich zdraví. 2022

⁵⁷ MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 3. akt. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013. s.275. ISBN 978-80-262-0213-4.

Tato skutečnost se zásadně promítá do rizika bezpečnosti. Budova má více nadzemních pater, není bezbariérová a vnitřní dispozice neodpovídají současným požadavkům na evakuaci osob se sníženou schopností pohybu, případně osob se sníženou schopností orientace. Rozsáhlá schodiště z nevhodných materiálů, nepřítomnost evakuačního výtahu další stavební omezení zásadně komplikují rychlou a bezpečnou evakuaci klientů při případných mimořádných událostech.

Situaci neulehčuje fakt, že stavební úpravy, které by evakuaci mohly usnadnit jsou velmi omezené. V analyzované organizaci aktuálně probíhá vypracování nového požární bezpečnostního řešení v rámci kterého by bylo usilováno o vybudování evakuačního výtahu. Významnou komplikací je však nezbytný procesní soulad s odbory památkové péče, který zahrnutí potřebných stavebních úprav značně zpomaluje i komplikuje. Riziko tedy organizace zná, je si jej vědoma a podniká kroky k jeho nápravě, nicméně možnosti jsou v tomto směru omezené.

Dalším podstatným faktorem při případné evakuaci jsou samotní klienti organizace. Respondentka uvádí, že část klientů vyžaduje asistenci při pohybu, někteří z nich jsou zcela imobilní a jsou tedy plně závislí na pomoci zaměstnanců organizace. Jako další faktor, který by mohl krizovou situaci ztížit, uvádí respondentka možnou dezorientaci klientů, neporozumění pokynům nebo dokonce odmítání spolupráce. Tento faktor je z hlediska evakuace zásadní a může výrazně ovlivnit její průběh. Klienti mohou reagovat nepředvídatelně, což klade vysoké nároky na personál, který musí zvládat nejen fyzickou pomoc klientům, ale také komunikaci s nimi. Naopak z rozhovoru také vyplývá, že vztah mezi klienty organizace a pracovníky v přímé péči by v krizové situaci hrál pozitivní roli. Klienti zaměstnance, i zaměstnanci klienty, důvěrně znají a opakované nácviky evakuace přispívají k tomu, že na tyto situace reagují klienti klidně.

V organizaci pravidelně probíhají nácviky evakuace, což je podstatným faktorem v připravenosti personálu i klientů. Dostatečným počtem pracovníků na směně organizace zajišťuje schopnost personálu zajistit individuální asistenci i v krizových situacích, dokonce i v případě nutnosti použití evakuačních podložek. Organizace tedy maximálně přizpůsobuje postupy k minimalizaci rizik, ať už stavebních nebo lidských.

I přes objektivně ztížené podmínky respondentka uvádí, že celý objekt, včetně imobilních klientů a personálu, se při nácviku evakuace dostane do bezpečí za necelých

osm minut. Výsledek by se však v případě reálné krizové situace mohl od evakuačního cvičení lišit.

Na základě rozhovoru se jako klíčový problém jeví tzv. lidský faktor. Respondentka výslovně uvádí, že největší riziko nevidí v technických nedostatcích areálu, ale v selhání lidského faktoru v krizové situaci. Nedostatek zkušeností, časový tlak a v neposlední řadě stres mohou vést k závažným chybám. Z toho důvodu organizace klade důraz na pravidelné školení zaměstnanců, na nácvik krizových situací a na posilování kompetencí personálu

Informační hrozby

Informační hrozby představují v dnešní technologické době specifickou oblast z hlediska bezpečnostních rizik. V porovnání s fyzickými riziky je možné tuto hrozbu vnímat méně naléhavě, avšak hrozba by neměla být vnímána jako nepodstatná. Z rozhovoru vyplývá, že v analyzované organizaci nejsou informační hrozby vnímány jako primární bezpečnostní problém, avšak jsou reflektovány v běžné činnosti organizace.

Z rozhovoru nepřímo vyplývá, že organizace pracuje s citlivými osobními údaji klientů, včetně informací o jejich zdravotním stavu nebo sociální situaci. Tyto informace by měli podléhat zvýšené ochraně a jejich únik či zneužití může mít závažné dopady na organizaci, ať už právní nebo etické. Přestože respondentka v rozhovoru tuto oblast detailněji nezmiňuje lze předpokládat, že jsou používána základní opatření vyplývající z legislativy, jako je ochrana osobních údajů nebo mlčenlivost zaměstnanců. Nepřímo lze předpokládat, že zaměstnanci přicházejí do kontaktu s citlivými údaji klientů, a i zde je podstatné zmínit možné selhání lidského faktoru, kdy i neúmyslné pochybení může vést k úniku dat.

Lze konstatovat, že analyzovaná organizace nevnímá informační hrozby jako bezprostřední problém, avšak vzhledem k povaze poskytování sociálních služeb je vhodné i této hrozbě věnovat průběžně pozornost.

4 SWOT analýza organizace „Nalžovický zámek, poskytovatel sociálních služeb“

Cílem této kapitoly je detailně popsat zvolenou výzkumnou metodu, zdůvodnit její výběr pro specifické prostředí Nalžovického zámku a následně aplikovat získané poznatky na konkrétní bezpečnostní situaci v objektu.

4.1 Teoretické vymezení SWOT analýzy

Při volbě výzkumné strategie pro zjišťování specifík bezpečnosti a evakuace v DOZP Nalžovického zámku bylo nutné vybrat takovou metodu, která dokáže obsáhnout definované vnitřní a vnější faktory ovlivňující bezpečnost a zároveň dokáže objektivně posoudit míru rizik a priority. Z hlediska metodologie je možné SWOT analýzu zařadit mezi metody smíšeného charakteru, které v sobě nesou prvky kvalitativního i kvantitativního přístupu.

Kvalitativní prvky analýzy spočívají v samotné identifikaci a popisu vnitřních a vnějších faktorů. SWOT analýza je založena na logické dedukci a expertním odhadu řešitele⁵⁸. V této práci je kvalitativní část promítnuta do vlastního šetření v objektu, studia vnitřní dokumentace organizace a v realizaci dvou rozhovorů.

Kvantitativní prvky do výzkumu vstupují při hodnocení priorit a míry rizik. Přiřazením číselných hodnot ke slovům a jejich násobením získáme objektivní porovnání rizik od těch největších po nejmenší⁵⁹.

SWOT analýza je v této práci chápána jako nástroj systémové strategické analýzy. Smyslem analýzy není pouze popis silných a slabých stránek, nýbrž pochopení výsledků analýzy v souvislosti s celkem. Tato metoda pomáhá pochopit, jak celá organizace funguje jako celek a kde má slabá místa, která ji mohou ohrozit.⁶⁰

SWOT analýza představuje jeden z nejrozšířenějších nástrojů pro hodnocení aktuálního stavu organizace. Její název je složeninou čtyř anglických výrazů: Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats

58 KEŘKOVSKÝ, Miloslav a Oldřich VYKYPĚL. Strategické řízení: teorie pro praxi. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, s.92. ISBN 80-7179-453-8.

59 GRASSEOVÁ, Monika. Analýza podniku v rukou manažera: 33 nepoužívanějších metod strategického řízení. 2. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s.141. ISBN 978-80-265-0032-2.

60 ČERVENÝ, Karel. Strategické analýzy pro úspěch firem. Praha: C.H. Beck, 2025, s.89. ISBN 978-80-271-5895-9

(hrozby). Silné a slabé stránky představují vnitřní faktory, zatímco příležitosti a hrozby představují vnější faktory.

Tato metoda je právem považována za „zlatý standard“ ve strategickém plánování. V práci *International Encyclopedia of Business Management* je SWOT analýza definována jako nástroj, který identifikuje dispozice organizace a následně je páruje s vnějšími hrozbami. Největším přínosem tohoto pojetí SWOT analýzy je důraz na tzv. organizační odolnost (resilienci). V kontextu bezpečnosti a evakuace analýza neslouží jen k prostému popisu obsahu, ale pomáhá predikovat, jak dokáže organizace obstát v krizové situaci jako je například požár, nebo jiná mimořádná událost.⁶¹

4.2 Vnitřní a vnější faktory SWOT analýzy

Na základě provedeného šetření v objektu, analýzy vnitřních směrnic organizace a realizace dvou rozhovorů byly identifikovány následující klíčové faktory.

Vnitřní faktory

Vnitřní faktory jsou ty, které může organizace přímo ovlivnit svým rozhodováním nebo investicemi.

a) Silné stránky (S):

Mezi hlavní pilíře bezpečnosti patří:

S1 – Evakuační plán

Organizace má vypracovaný aktuální evakuační plán, který přesně definuje únikové cesty, shromaždiště a odpovědnosti jednotlivých osob.

S2 – Kvalifikovaný personál

Zaměstnanci organizace procházejí pravidelným školením v oblasti bezpečnosti práce, požární ochrany a první pomoci. Pravidelné školení v těchto oblastech předchází panice a podporuje zachování klidu v mimořádných situacích, také pomáhá udržovat aktuální vědomosti úzce související s bezpečností.

S3 – Elektronická požární signalizace

Z technického hlediska jde o nejdůležitější prvek včasného varování. Systém čidel umožňuje detekovat zakouření nebo nárůst teploty v samotném zárodku požáru.

⁶¹ DVOŘÁK, Jaroslav, Valentina BURKŠIENĚ a Katarína VITÁLIŠOVÁ. SWOT Analysis. In: *International Encyclopedia of Business Management*. Amsterdam: Academic Press/Elsevier, 2026, s.324–328. ISBN 9780443137020.

V prostředí historického zámku s vysokým podílem dřevěných prvků je tato včasná vteřina detekce často rozhodující pro úspěšnou evakuaci.

S4 – Pravidelné nácviky evakuace

Díky simulacím si personál i klienti osvojují automatické návyky – například manipulaci s evakuačními podložkami nebo orientaci v prostoru, kde je naakumulováno více osob, což snižuje stres při reálné události.

b) Slabé stránky (W)

Hlavní aspekty slabých stránek tvoří:

W1 – Historická dispozice a hořlavost konstrukčních prvků

Zámek jako historický objekt, obsahuje velké množství původních dřevěných prvků, zejména schodišť a stropů. Tyto materiály mají nízkou požární odolnost a v případě požáru se samy stávají zdrojem šíření ohně a toxického kouře, což ztěžuje využití hlavních únikových cest.

W2 – Absence evakuačního výtahu

Většina klientů v patrech má omezenou hybnost. Současný výtah v objektu není určen pro evakuaci při požáru (výtah Většina klientů v patrech má omezenou hybnost, což v kombinaci s absencí evakuačního výtahu představuje zásadní bezpečnostní riziko. Stávající výtah slouží výhradně k provozním účelům, jako je přeprava prádla a distribuce stravy. Nelze jej tedy při požáru využít. slouží k přesunu prádla z prádelny, či distribuci jídla z kuchyně v přízemí do pater). To vytváří závislost na fyzické síle personálu, který musí klienty snášet po schodech, což je fyzicky i časově extrémně náročné

W3 – Architektonické bariéry

Aktuální architektonické řešení objektu s sebou nese mnoho bariér, které přímo ovlivňují mobilitu klientů a plynulost případné evakuace. Mezi hlavní problematické prvky patří zvýšené prahy a úzké chodby v prostorách jednotlivých domácností, což značně ztěžuje manipulaci s invalidními vozíky, chodítky či lůžky s evakuačními podložkami. Přítomnost mříží v oknech navíc představuje technickou překážku, která omezuje alternativní únikové cesty a komplikuje případný zásah IZS.

W4 – Omezený počet personálu v nočních směnách

Bezpečnostní rizika jsou nejvyšší v noci, kdy je počet zaměstnanců nižší než přes den (3 zaměstnanci na celý objekt zámku).

Vnější faktory

c) Příležitosti (O)

O1 – Spolupráce s NP

Příležitostí je ochota památkářů hledat kompromisy pro bezpečnost v historických objektech (vybudování výtahu, výměna krytin, krovů, odstranění mříží).

O2 – Nabídka externích expertních školení

Příležitostí je existence odborníků na trhu, které si může organizace najmout na detailní školení BOZP a PO

O3 – Metodická podpora ze strany kraje a HZS

Příležitostí je ochrana a rady od hasičů, které organizaci pomohou rizika lépe zmapovat.

O4 – Technologický rozvoj v oblasti security systému

Příležitostí je že by kamerový systém byl schopný rychle detekovat cizí osobu v objektu.

d) Hrozby (T)

T1 – Požár

Představuje primární ohrožení z důvodu vysoké požární zátěže historického objektu. Kombinace hořlavých konstrukcí a omezené mobility klientů kriticky ohrožuje životy osob v horních podlažích a zvyšuje nároky na včasnou detekci.

T2 – Aktivní útočník

Riziko spojené s povahou organizace jako „měkkého cíle“. Otevřenost zámeckého parku umožňuje snadný vstup potenciálního agresora do domova ke zranitelným klientům, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu znevýhodnění mají snížené schopnosti vlastní sebeobrany.

T3 – Selhání lidského faktoru

Selhání lidského zdroje představuje při mimořádné situaci kritické ohrožení bezpečnosti. U klientů se zdravotním postižením může strach vést k fyzickému

vzdoru nebo odmítnutí opustit známé prostředí pokoje, u personálu pak k panice a paralýze.

4.3 Hodnocení priorit: Metoda IPA a skórování

Pro objektivní posouzení rizik je využita metoda Importance-Performance Analysis (IPA), kterou ve své studii použili také Martilla a James.⁶² Tato metoda rozlišuje mezi důležitostmi (jak zásadní vliv má tento faktor na celkovou bezpečnost) a výkonností (v jakém stavu se tento faktor v organizaci aktuálně nachází). V rámci analýzy je každému faktoru přiřazeno bodové hodnocení na škále 1 až 5.

Hodnocení důležitosti je bodováno následovně: 1 = faktor má na bezpečnost zanedbatelný vliv, 5 = faktor má na bezpečnost významný vliv. Hodnocení výkonnosti je bodováno následovně: 1 = faktor je vnímán jako zásadní slabina, 5 = faktor plní svou funkčnost

Aby byla posouzena důležitost rizik, výsledné body jsou násobeny. Tento postup doporučuje Grasseová⁶³ i Keřkovský a Vykypěl⁶⁴. Důvodem násobení je vytvoření dostatečného rozptylu mezi jednotlivými faktory, který vystihne kritické body.

Bodové hodnocení jednotlivých faktorů

S1 – Důležitost 5, Výkonnost 5 (Organizace ho má vypracovaný a je funkční).

S2 – Důležitost 4, Výkonnost 4 (Lidé jsou školení, ale faktor stresu nelze eliminovat).

S3 – Důležitost 5, Výkonnost 5 (Systém je moderní a plně funkční).

S4 – Důležitost 4, Výkonnost 5 (Probíhají pravidelně a efektivně).

W1 – Důležitost 5, Výkonnost 1 (Stav je z hlediska požáru špatný).

W2 – Důležitost 5, Výkonnost 1 (Výtah neexistuje).

W3 – Důležitost 4, Výkonnost 1 (Stav blokuje únik, snižuje bezpečnost klientů).

W4 – Důležitost 5, Výkonnost 2 (Stav je nedostačující).

⁶² MARTILLA, John A. a John C. JAMES. Importance-Performance Analysis. *Journal of Marketing*. 1977, roč. 41, č. 1, s.77–79. ISSN 0022-2429.

⁶³ GRASSEOVÁ, Monika. Analýza podniku v rukou manažera: 33 nejpoužívanějších metod strategického řízení. 2. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s.142. ISBN 978-80-265-0032-2.

⁶⁴ KEŘKOVSKÝ, Miloslav a Oldřich VYKYPĚL. *Strategické řízení: teorie pro praxi*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, s.92. ISBN 80-7179-453-8.)

O1 – Důležitost 5, Výkonnost 3 (Spolupráce památkářů je nezbytnou podmínkou pro stavební změnu v zámku – komunikace probíhá, ale proces hledání shody na úpravách je pro organizaci náročný).

O2 – důležitost 3, Výkonnost 4 (Existence expertů v oblasti BOZP a PO na trhu je pro rozvoj znalostí zaměstnanců organizace výhodou, organizace tuto možnost částečně využívá).

O3 – Důležitost 4, Výkonnost 2 (Odborné rady a metodické vedení ze strany státních složek jsou klíčové pro správné nastavení bezpečnosti, spolupráce s nimi je v současnosti na nízké úrovni).

O4 – Důležitost 4, Výkonnost 2 (Moderní bezpečnostní systémy a senzory jsou na trhu dostupné a cenově dosažitelné, ale jejich reálné nasazení v objektu naráží na GDPR).

T1 – Důležitost 5, Výkonnost 1 (Proti potenciální hrozbě je organizace vlivem budovy špatně chráněna).

T2 – Důležitost 2, Výkonnost 3 (Pravděpodobnost výskytu aktivního útočníka je v této lokalitě nízká, nicméně připravenost objektu – např. uzamykání vchodů probíhá).

T3 – Důležitost 5, Výkonnost 2 (Nepředvídatelné chování klientů během stresové situace může zcela zablokovat evakuační cestu).

Tabulka č. 1 – Bodové hodnocení faktorů⁶⁵

Faktor	Výkonnost (Osa X)	Důležitost (Osa Y)	Priorita
S1	5	5	25
S2	4	4	16
S3	5	5	25
S4	5	4	20
W1	1	5	5
W2	1	5	5
W3	1	4	4
W4	2	5	10
O1	3	5	15
O2	4	3	12
O3	2	4	8
O4	2	4	8
T1	1	5	5
T2	3	2	6
T3	2	5	10

⁶⁵ Vlastní zdroj.

Matice Martilla a Jamese⁶⁶

Výsledné hodnoty důležitosti a výkonnosti jednotlivých faktorů jsou vyneseny do grafu (matice), který je rozdělen do čtyř kvadrantů dle středových hodnot (v tomto případě hodnota 2,5). Každý kvadrant pak určuje jinou strategii:

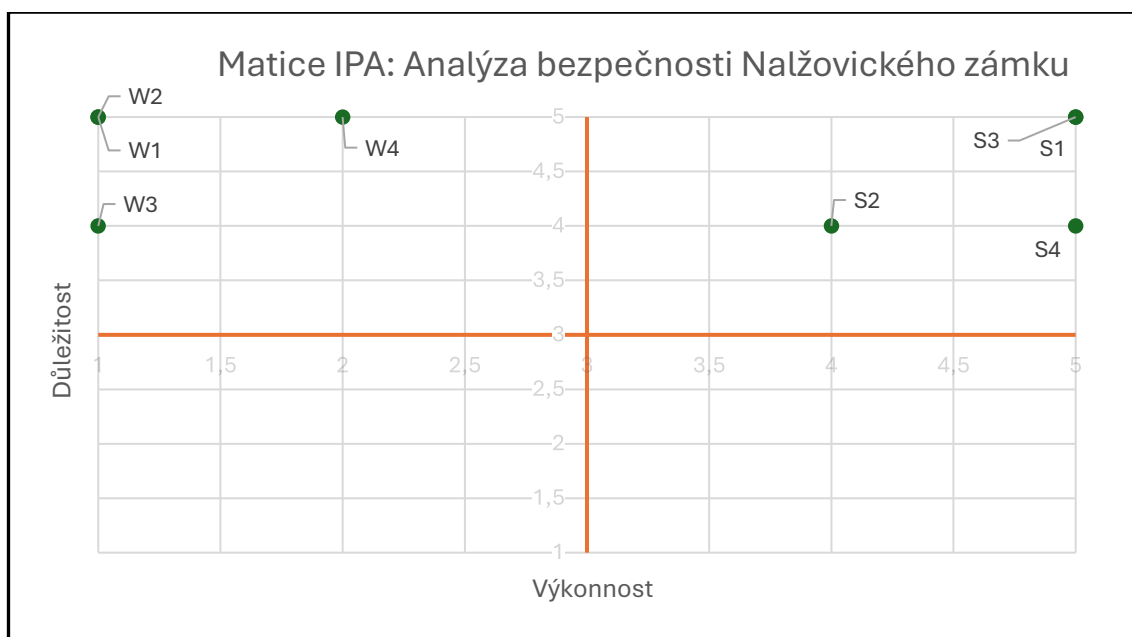
Kvadrant Concentrate Here (Soustředit se): Vysoká důležitost, nízká výkonnost. Sem spadají kritické hrozby, vyžadující okamžitou nápravu.

Kvadrant Keep up the Good Work (Udržet trend): Vysoká důležitost i výkonnost. Představují dobře fungující faktory bezpečnosti.

Kvadrant Low Priority (Nízká priorita): Nízká důležitost i výkonnost.

Kvadrant Possible Overkill (Možné plýtvání): Nízká důležitost, vysoká výkonnost. Zde organizace věnuje energii něčemu, co zvýšení bezpečnosti zásadně nepomůže.

Tabulka č. 2 – Matice výkonnosti a důležitosti vnitřních faktorů bezpečnosti Nalžovického zámku⁶⁷

Z provedené analýzy IPA vyplývá, že bezpečnost Nalžovického zámku má nastavený dobře fungující základ v oblasti organizačního a technického zajištění. Faktory jako aktuální evakuační plány (S1), funkční systém EPS (S3) a pravidelné nácviky

⁶⁶ MARTILLA, John A. a John C. JAMES. Importance-Performance Analysis. *Journal of Marketing*. 1977, roč. 41, č. 1, s.77–79 ISSN 0022-2429.

⁶⁷ Vlastní zdroj.

personálu (S4) se nacházejí v kvadrantu „Udržet trend“. To potvrzuje, že organizace v této oblasti dosahuje funkční úrovně a je třeba, aby v tomto nastaveném kurzu pokračovala.

Hlavním přínosem analýzy je identifikace kritických rizik v kvadrantu „Soustředit se“, kde se setkává vysoká důležitost faktorů s jejich nízkou výkonností. Z grafu vystupují tři zásadní problémy:

1. Absence evakuačního výtahu (W2) v kombinaci s mobilitou klientů: Vzhledem k tomu, že většina klientů v patrech má omezenou hybnost, představuje chybějící evakuační výtah zásadní překážku. Bez něj je celá evakuace závislá na fyzické síle personálu, který musí klienty snášet po schodech.
2. Hořlavost historických konstrukcí (W1): Původní dřevěné prvky zámku (stropy, schodiště) mají nízkou požární odolnost. To v případě požáru výrazně zkracuje čas pro bezpečnou evakuaci.
3. Personální obsazení nočních směn (W4): Nízký počet zaměstnanců v noci (3 osoby na celý objekt) je v kontextu výše uvedených bariér rizikovým faktorem. Kapacita personálu pro rychlou evakuaci imobilních osob z pater je za těchto podmínek omezená.

Závěrem lze shrnout, že zatímco organizační připravenost a varovné systémy jsou na vysoké úrovni, na nízké úrovni bezpečnosti zůstávají stavebně-technické parametry budovy a limitovaný počet personálu v noci.

5 Návrhy řešení a opatření pro danou organizaci

Na základě zjištěných informací z rozhovorů, analýzy prostředí organizace a výsledků SWOT analýzy je možné navrhnout několik možných řešení, která by mohla přispět ke zvýšení bezpečnosti klientů i zaměstnanců. Organizace Nalžovický zámek však sídlí v historické budově, která je památkově chráněná. Z tohoto důvodu jsou možnosti stavebních zásahů omezené a jakékoli větší změny musí být konzultovány s orgány památkové péče. To může celý proces zpomalit a zároveň zvýšit jeho finanční i administrativní náročnost.

5.1 Stavební úpravy objektu

Jedním z možných řešení, jak zlepšit bezpečnost v organizaci, jsou postupné stavební úpravy objektu. Ty by se měly zaměřit především na oblasti, které souvisejí s požární bezpečností budovy a s možností rychlé a bezpečné evakuace klientů. Historické budovy však nebyly původně navrženy pro současné požadavky sociálních služeb, což může představovat určité komplikace.

Jedním z diskutovaných opatření je například vybudování evakuačního výtahu. Ten by mohl výrazně usnadnit evakuaci klientů, kteří mají omezenou schopnost pohybu, nebo jsou odkázáni na pomoc personálu. V současné době je totiž přesun klientů mezi jednotlivými patry komplikovaný a v případě mimořádné události může představovat značné riziko. Instalace výtahu by mohla tento problém částečně vyřešit a zároveň by usnadnila každodenní provoz zařízení.

Další možností je úprava únikových cest a jejich lepší označení. Únikové cesty v budově jsou bariérové, žádná úniková cesta není chráněná, i když by být měla. Ve většině únikových cest jsou umístěny hořlavé věci, překážky, zúžení apod. Tato situace by se dala napravovat postupnými stavebními pracemi a kontrolami.

V rozhovoru bylo také zmíněno odstranění mříží z oken nebo výměna některých povrchových materiálů v interiéru budovy. Tyto změny by mohly přispět ke zvýšení bezpečnosti při vzniku požáru. Například některé starší materiály mohou být hořlavější, nebo mohou při požáru vytvářet větší množství kouře. Jejich výměna za modernější a bezpečnější materiály by mohla snížit riziko při mimořádné události.

Realizace těchto opatření však není jednoduchá. Každý stavební zásah musí být projednán s památkáři a musí respektovat historickou hodnotu objektu. V praxi to často

znamená hledání kompromisu mezi požadavky na bezpečnost a ochranou památky. Tento proces může být časově náročný a často vyžaduje rozsáhlou dokumentaci a schvalování.

Dalším důležitým faktorem jsou finanční možnosti organizace. Úpravy historických budov bývají výrazně dražší než běžné stavební práce. Organizace by proto pravděpodobně musela hledat finanční podporu například ve formě dotací nebo grantových programů. I v případě získání finanční podpory však může být celý proces dlouhodobý a výsledek není vždy jistý.

Přesto lze říci, že postupné stavební úpravy mohou představovat důležitý krok ke zlepšení bezpečnostních podmínek v organizaci. I menší změny mohou přispět k tomu, aby byl objekt lépe připraven na případné mimořádné situace.

5.2 Transformace sociálních služeb

Dalším možným řešením je postupná transformace sociálních služeb. Tento přístup vychází z evropských projektů zaměřených na deinstitucionalizaci sociálních služeb a podporu menších komunitních forem bydlení. Hlavní myšlenkou je postupné omezování velkých pobytových zařízení a jejich nahrazování menšími domácnostmi, které jsou více začleněny do běžného prostředí obcí a měst.

V případě organizace Nalžovický zámek by transformace mohla znamenat postupné rozšiřování služeb, jako je například chráněné bydlení nebo menší komunitní domácnosti. Klienti by tak mohli žít v prostředí, které je více podobné běžnému bydlení a které zároveň umožňuje individuálnější přístup ze strany personálu. Z hlediska bezpečnosti může mít tento přístup také několik výhod. Menší objekty mají obvykle jednodušší dispozici a méně bariér než velké historické budovy. V případě požáru nebo jiné mimořádné události je tak možné klienty evakuovat rychleji a bezpečněji. Zároveň je v menších domácnostech obvykle menší počet klientů, což může usnadnit organizaci evakuace a práci personálu.

Transformace sociálních služeb však není jednoduchý proces. Vyžaduje dlouhodobé plánování a spolupráci s řadou institucí, například se zřizovatelem (v tomto případě krajským úřadem), obcemi nebo poskytovateli finanční podpory. Je také nutné zajistit vhodné objekty, které budou splňovat požadavky na poskytování sociálních služeb.

Dalším důležitým faktorem je také přístup samotných klientů a jejich rodin. Někteří klienti mohou být na prostředí stávajícího zařízení zvyklí a změna prostředí pro ně může být náročná. Proto je důležité, aby celý proces probíhal postupně a s ohledem na individuální potřeby klientů.

Transformace sociálních služeb je tedy spíše dlouhodobým řešením, které nelze realizovat okamžitě. Přesto může do budoucna představovat vhodnou cestu, jak zlepšit podmínky pro klienty a zároveň snížit některá bezpečnostní rizika, která jsou spojena s provozem velkých historických objektů.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat specifika bezpečnosti a evakuace v domově pro osoby se zdravotním postižením a na základě získaných poznatků navrhnout možná opatření, která by mohla přispět ke zvýšení úrovně bezpečnosti v těchto zařízeních. V teoretické části práce byly vymezeny základní pojmy související s bezpečností a ochranou zdraví při práci, požární ochranou a evakuací osob. Dále byla popsána specifika domovů pro osoby se zdravotním postižením a také legislativní rámec, který upravuje fungování těchto zařízení. Pozornost byla věnována rovněž standardům kvality sociálních služeb a jejich významu pro zajištění bezpečného prostředí.

Praktická část práce se zaměřila na konkrétní organizaci Nalžovický zámek, poskytovatele sociálních služeb. Zdrojem informací byly především polostrukturované rozhovory se specialistou v oblasti BOZP a požární ochrany a s ředitelkou organizace. Na základě těchto rozhovorů byla identifikována hlavní bezpečnostní rizika a nedostatky, které mohou v zařízení nastat. Jedním z hlavních problémů je skutečnost, že organizace sídlí v historické budově, která nebyla původně určena pro poskytování sociálních služeb. Dispozice budovy, její velikost a bariérovost mohou v případě mimořádné události komplikovat evakuaci klientů a zvyšovat riziko při krizových situacích. Dalším faktorem jsou také technické problémy související se stářím budovy a její údržbou. Na základě zjištěných skutečností byla v práci navržena možná řešení. Jednou z možností jsou stavební úpravy objektu, které by mohly přispět ke zvýšení požární bezpečnosti a zlepšení podmínek pro evakuaci. Tyto úpravy by však musely probíhat ve spolupráci s památkáři, což může celý proces výrazně zpomalit a zároveň zvýšit jeho finanční náročnost. Další variantou je postupná transformace sociálních služeb směrem k menším komunitním formám bydlení, která je v současnosti podporována také na evropské úrovni a může přinést výhody jak pro klienty, tak pro zaměstnance zařízení. Vedle těchto dlouhodobějších řešení je možné realizovat také organizační a preventivní opatření, například pravidelná školení zaměstnanců, nácvik evakuace nebo průběžnou kontrolu technického stavu budovy. Lze tedy konstatovat, že zajištění bezpečnosti v domovech pro osoby se zdravotním postižením je komplexní problematika, která vyžaduje kombinaci technických, organizačních i systémových opatření a spolupráci více institucí. Přestože historický charakter budovy přináší určitá omezení, existují možnosti, jak postupně zvyšovat úroveň bezpečnosti v těchto zařízeních a zajistit tak důstojné a bezpečné prostředí pro klienty i zaměstnance.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ASOCIACE POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČR. *Management a kvalita sociálních služeb*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2020. 348 s. ISBN 978-80-88361-06-0.
2. BAŠTECKÁ, Bohumila a kol. *Terénní krizová práce- psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada, 2005. 300 s. ISBN 978-80-247-6715-4.
3. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ; Provoz vyhrazených technických zařízení [ÚZ 2025 č. 1660]*. ÚZ : úplné znění. Ostrava: Sagit, 2025. ISBN 978-80-7488-703-1.
4. ČÁMSKÝ, Pavel; SEMBDNER, Jan a KRHUTOVÁ, Lenka. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. 263 s. ISBN 978-80-262-0027-7.
5. ČERVENÝ, Karel. *Strategické analýzy pro úspěch firem*. Praha: C.H. Beck, 2025, 199 s. ISBN 978-80-271-5895-9.
6. DVOŘÁK, Jaroslav; BURKŠIENĚ, Valentina; VITÁLIŠOVÁ, Katarína. *SWOT Analysis*. In: International Encyclopedia of Business Management. Amsterdam: Academic Press/Elsevier, 2026, 1034 s. ISBN 9780443137020.
7. GRASSEOVÁ, Monika. *Analýza podniku v rukou manažera: 33 nejpoužívanějších metod strategického řízení*. 2. vyd. Brno: BizBooks, 2012, 325 s. ISBN 978-80-265-0032-2.
8. GUEVARA, Francisco, et al. *Fire safety for people with disabilities*. Gaithersburg: National Institute of Standards and Technology (NIST), 2006. 132 s.
9. HANÁKOVÁ, Adéla; KROUPOVÁ, Kateřina. *Úprava prostředí pohledem osob se zdravotním postižením*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. 256 s. ISBN 978-80-244-5897.
10. HANÁKOVÁ, Adéla; URBANOVSKÁ, Eva. *Bezpečnost v kontextu osob se specifickými potřebami*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2023. 302 s. ISBN 978-80-244-6337-7.

11. HAUKE, Marcela. *Pečovatelská služba a individuální plánování: Praktický průvodce*. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. 136 s ISBN 978-80-247-7534-0.
12. HAUKE, Marcela. *Zvládání problémových situací se seniory nejen v pečovatelských službách*. Praha: Grada, 2014. 128 s. ISBN 978-80-247-5216-7.
13. HROZENSKÁ, Martina; DVOŘÁČKOVÁ, Dagmar. *Sociální péče o seniory*. Praha: Grada, 2013. 192 s. ISBN 978-80-247-4139-0.
14. HŮRKA, Petr a RANDLOVÁ, Nataša (ed.). *Zákoník práce: zásadní změny od 1.6.2025 (flexinovela)*. ÚZ : úplné znění. Ostrava: Sagit, 2025. ISBN 978-80-7488-678-2.
15. CHRASTINA, Jan; ŠPATENKOVÁ, Naděžda; HUDCOVÁ, Bianka. *Náročné, krizové a mimořádné situace v kontextu rezidenčních služeb. Umírání, doprovázení a smrt uživatelů se zdravotním postižením*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. 162 s. ISBN 978-80-244-5756-7.
16. JANÁKOVÁ, Anna. *Minimum z BOZP*. Praha: Verlag Dashöfer, 2023. 86 s. ISBN 978-80-7635-118-9.
17. KEŘKOVSKÝ, Miloslav; VYKYPĚL, Oldřich. *Strategické řízení: teorie pro praxi*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, 206 s. ISBN 80-7179-453-8.
18. KRATOCHVÍL, Václav; NAVAROVÁ, Šárka a KRATOCHVÍL, Michal. *Požárně bezpečnostní zařízení ve stavbách: stručná encyklopedie pro jednotky PO, požární prevenci a odbornou veřejnost*. II. doplněné a upravené vydání. Praha: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2021. 759 s. ISBN 9788073852382.
19. LECHTA, Viktor. a kol. *Základy inkluzivní pedagogiky*. Praha: Portál, 2010. 440 s. ISBN 978-80-7367-679-7.
20. MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových zařízeních sociálních služeb*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2020. 304 s ISBN 9788027116386.
21. MARTILLA, John A.; JAMES, John C. Importance-Performance Analysis. *Journal of Marketing*. 1977, roč. 41, č. 1, ISSN 0022-2429.
22. MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2003. 400 s. ISBN 9788026202134.

23. NOVOSAD, Libor. *Tělesné postižení jako fenomén i životní realita*. Praha: Grada, 2011. 166 s. ISBN 978-80-7367-873-9.
24. PŘIBYL, Hugo. *Lidské potřeby ve stáří*. Praha: Maxdorf, 2015. 96 s. ISBN 978-80-7345-437-1.
25. SEMBNER, Jan; ČÁMSKÝ, Pavel; KRUTILOVÁ, Dagmar. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. 262 s. ISBN 978-80-262-0027-7.
26. SLOWÍK, Josef; *Speciální pedagogika*. 2. vyd. Praha: Grada, 2016. 168 s. ISBN 978-80-271-0095-8.
27. SMEJKAL, Vladimír a RAIS, Karel. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Expert. Praha: Grada, 2013. 479 s. ISBN 978-80-247-4644-9.
28. ŠTĚTINA, Jiří a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. 584 s. ISBN 978-80-247-4578-7.
29. VENGLÁŘOVÁ, Martina a kol. *Problematické situace v péči o seniory a v sociálních službách*. Praha: Grada, 2011 96 s. ISBN 978-80-247-3273-2.
30. VITÁSKOVÁ, Kateřina; LUDÍKOVÁ, Libuše; SOURALOVÁ, Eva. *Zefektivnění studia a profesního uplatnění handicapovaných studentů na vysokých školách*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 89. ISBN 80-244-0621-7.
31. VRABKOVÁ, Iveta; VAŇKOVÁ, Ivana; BEČICA, Jiří a KRYŠKOVÁ, Šárka. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost. Series on advanced economic issues, Faculty of Economics, VŠB-TU Ostrava*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2017. 189 s. ISBN 978-80-248-4028-4.
32. ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola a revize v sociálních službách*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 248 s. ISBN 978-80-7552-321-1.

Elektronické zdroje

1. ANDRÝSEK, P. Zlepšování přístupu a návratu na trh práce pro osoby obtížně integrovatelné. In *Analýza situace ČR ve vztahu k jednotlivým tematickým oblastem Iniciativy Společenství EQUAL* [online]. Praha: Fondy Evropské unie, 2006. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/equal/2-2-1-zlepsovani-pristupu-a-navratu-na-trh-prace-pro-osoby-obtizne-integrovatelne>>.

2. Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/340>.
3. BOZP.CZ. Povinnosti BOZP – průvodce pro zaměstnavatele. [online] Dostupné z: <https://www.bozp.cz/pruvodce-bozp-zamestnavatel/>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO, Sdělení č. 10/2010 Sb. jednání Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2010-10>.
2. ČESKO, Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.
3. ČESKO. Vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-23>.
4. ČESKO, Vyhláška č. 380/2002Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>.
5. ČESKO. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-505>.
6. ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>.
7. ČESKO, Zákon č. 133/1985 Sb., Zákon České národní rady o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1985. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>.

8. ČESKO, Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.
9. ČESKO, Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>.
10. ČESKO, Zákon č. 283/2021 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2021, Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283>.
11. ČESKO, Zákon č. 415/2021 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2021 Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-415>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

1. ETICKÝ KODEX SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Praha: Společnost sociálních pracovníků ČR, 2006.
2. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Metodické doporučení č. 06/2018 k používání omezovacích prostředků v sociálních službách. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018.
3. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Návrh řešení bezpečnosti pracovníků poskytujících sociální služby z pohledu jejich zdraví. 2022.
4. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Standardy kvality sociálních služeb. In: Příručka pro uživatele. 2008.

Seznam zkratek

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
DOZP	Domov pro osoby se zdravotním postižením
EPS	Elektronická požární signalizace
GDPR	General Data Protection Regulation (ochrana osobních údajů)
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
CHB	Chráněné bydlení
IZS	Integrovaný záchranný systém
OZP	Osoba se zdravotním postižením
PO	Požární ochrana
SOS	Tísňový signál
STD	Sociálně-terapeutické dílny
PBZ	Požárně bezpečnostní zařízení

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 – Bodové hodnocení faktorů

Tabulka č. 2 – Matice výkonnosti a důležitosti vnitřních faktorů bezpečnosti
Nalžovického zámku